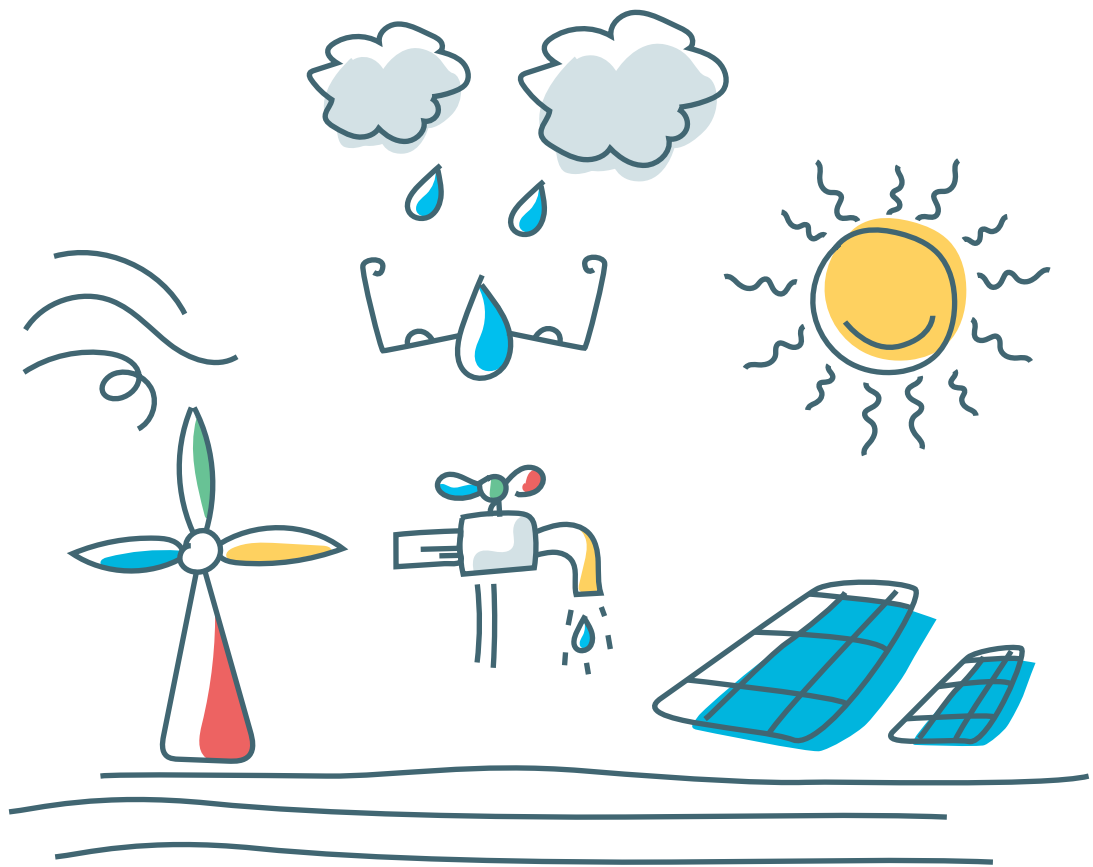
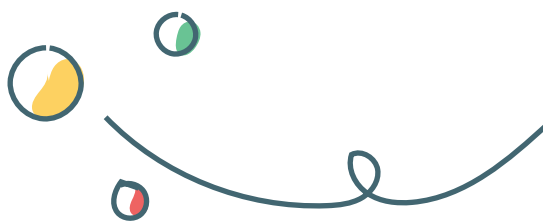

AKO PRACOVAŤ V ZELENEJ EKONOMIKE:

Príručka pre mladých ľudí,
uchádzačov o zamestnanie
a tých, ktorí im pomáhajú.

Ako pracovať v zelenej ekonomike?

Príručka pre mladých ľudí,
uchádzačov o zamestnanie
a tých, ktorí im pomáhajú.

Táto publikácia bola pôvodne vydaná Medzinárodnou organizáciou práce, Ženeva, pod názvom „How to work in the green economy? Guide for young people, job seekers and those who support them“.

Copyright © 2022 International Labour Organization.

Autorské práva na slovenský preklad © 2023 Euroguidance centrum

Preložené a vydané s povolením.

Označenia použité v publikáciách ILO, ktoré sú v súlade s praxou OSN, a materiál prezentovaný v týchto publikáciách v žiadnom prípade nevyjadrujú názor International Labour Office ohľadom právneho statusu ktoréhokoľvek štátu, oblasti alebo územia alebo ich orgánov, ani názor ohľadom vymedzenia ich hraníc.

Zodpovednosť za názory vyjadrené v článkoch, štúdiách alebo iných príspevkoch nesú výhradne ich autori a ich publikovanie nepredstavuje zo strany International Labour Office propagáciu názorov v nich vyjadrených.

Z použitých odkazov na názvy firiem a komerčných produktov a procesov nemožno odvodiť ich propagáciu zo strany International Labour Office a naopak, neuvedenie akejkoľvek konkrétnej firmy, komerčného produktu alebo procesu nie je známkou nesúhlasu.

ILO nezodpovedá za správnosť prekladu do slovenského jazyka alebo za akékoľvek nepresnosti chyby alebo opomenutia alebo z nich vyplývajúcich dôsledkov.

Vydavateľ slovenského prekladu

Euroguidance centrum

Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu (SAAIC)

Križkova 9, 811 04 Bratislava

euroguidance@saaic.sk

euro | guidance

Bratislava 2023

Preklad: Juraj Schweigert

Grafická úprava: www.rabbitstudio.sk

Publikácia dostupná online na stránke www.euroguidance.sk

Publikácia neprešla odbornou jazykovou korektúrou.

ISBN 978-80-89517-59-6

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

Slovenský preklad publikácie bol vydaný s finančnou podporou Európskej komisie a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Vyjadruje výlučne názory autorov a Európska komisia alebo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR nemôžu byť zodpovední za použité publikovaných informácií obsiahnutých v tejto publikácii.

Ako pracovať v zelenej ekonomike?

Príručka pre mladých ľudí, uchádzačov o zamestnanie a tých, ktorí im pomáhajú.

Už v roku 1990 nás prvá správa IPCC (Medzivládneho panelu pre zmenu klímy) upozornila na škodlivý vplyv ľudskej činnosti na klimatické zmeny a globálne otepľovanie. O 32 rokov neskôr sa tieto predpovede potvrdzujú a ovplyvňujú naše životy. Jedna prírodná katastrofa strieda druhú, pričom ničia životy, podniky, pracovné miesta a nútia ľudí migrovať.

Medzinárodné spoločenstvo si je týchto rizík vedomé, a preto sa zorganizovalo a mobilizovalo v boji proti klimatickým zmenám a najmä v pokuse obmedziť globálne otepľovanie. V decembri roku 2015 bola prijatá Parížska klimatická dohoda. V tom istom roku svetoví lídri prijali 17 cieľov udržateľného rozvoja (SDGs) s cieľom ukončiť chudobu, chrániť planétu a zabezpečiť prosperitu pre všetkých. Cieľ 8 sa zameriava na podporu inkluzívneho a udržateľného ekonomického rastu, zamestnanosti a dôstojnej práce pre všetkých. Jeho zámerom je podpora zelených pracovných miest.

Prechod k zelenej ekonomike bude nevyhnutne zahŕňať zánik niektorých pracovných miest, no zároveň i vytvorenie nových. ILO odhaduje, že do roku 2030 môže byť potenciálne vytvorených 100 miliónov pracovných miest, čo povedie k čistému rastu pracovných miest o 25 miliónov.

Je preto nevyhnutné pripraviť sa na to prostredníctvom podpory profesijných tranzícií. Mnoho mladých ľudí, ktorí si uvedomujú problémy spojené so zmenou klímy, by radi prispeli k nevyhnutnej transformácii našich ekonomík prechodom smerom k zeleným profesiám. Často im však chýbajú vedomosti o zelenej ekonomike.

Táto príručka má za cieľ poskytnúť mladým ľuďom, uchádzačom o zamestnanie a tým, ktorí im pomáhajú, informácie užitočné pre vytvorenie plánu ich profesijných cieľov, či už v pozícií zamestnancov v zelenej ekonomike, alebo tvorcov vlastných pracovných miest s udržateľným podnikateľským prístupom.

ILO podporuje členské štáty pri adaptácii sa na vplyv klimatickej zmeny a jeho zmierňovaní a stará sa o spravodlivé tranzície na trhu práce.

Táto príručka je tretou zo série „Vytváranie si pracovnej budúcnosti“. ILO ju vypracovala s cieľom poskytnúť mladým ľuďom a tým, ktorí im pomáhajú, súbor nástrojov, ktoré im umožnia riadiť svoj profesijný život v sústavne sa meniacom pracovnom svete.

Želáme vám veľa úspechov vo vašich projektoch.

Sukti DASGUPTA

Vedúca úseku zamestnanosti,
pracovných trhov a mládeže
ILO - Ženeva

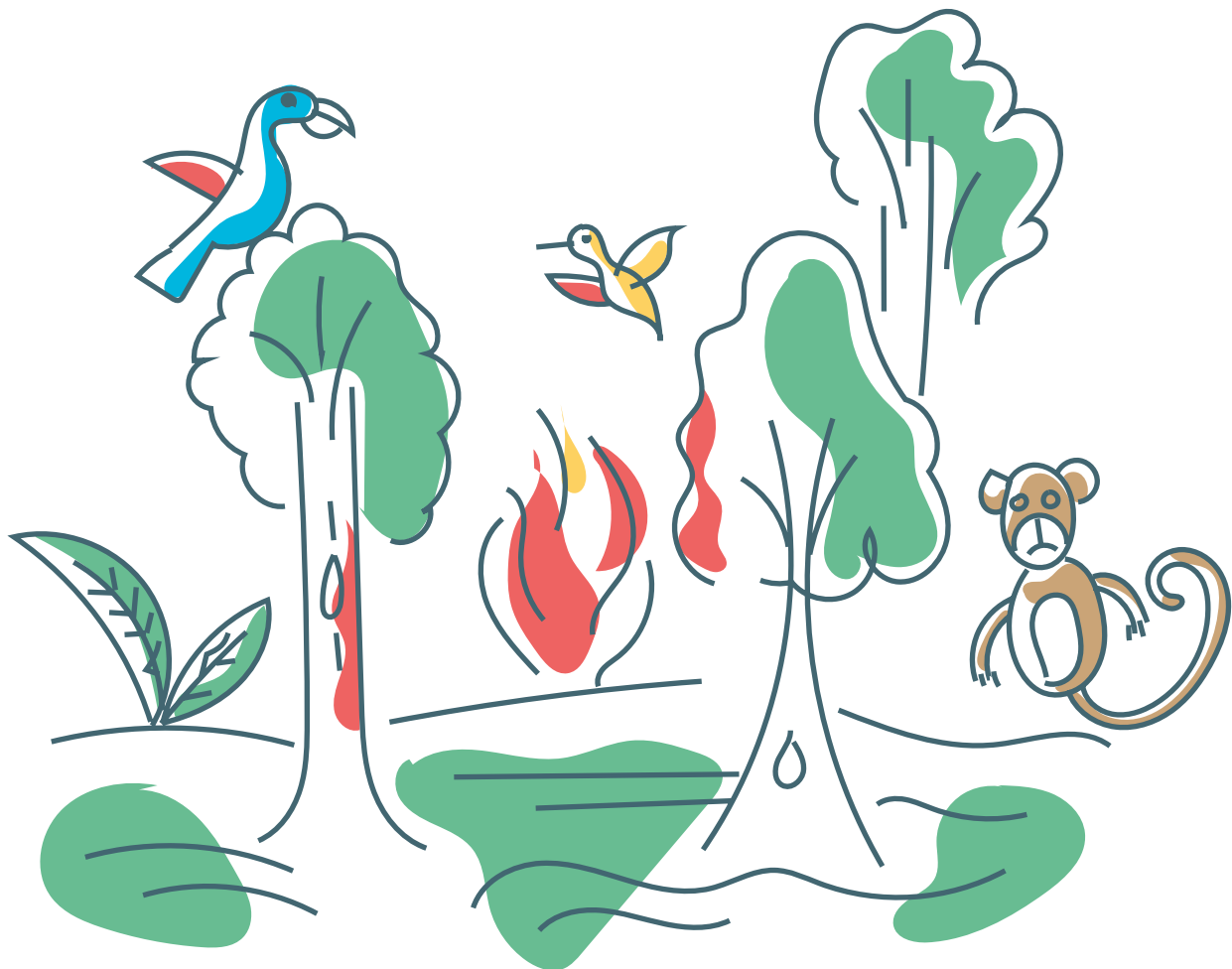
Moustapha Kamal GUEYE

Vedúci kancelárie,
Zelené pracovné miesta
ILO - Ženeva

Prispej svojou troškou, a sprav viac...

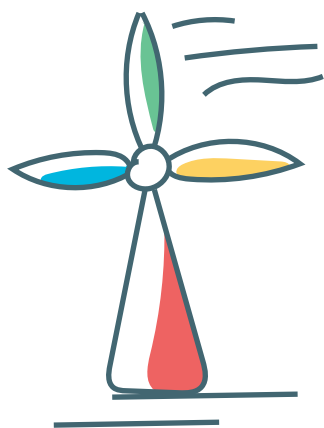
Podľa legendy vypukol raz v Amazonskom pralesi obrovský požiar. Vystrašené zvieratá iba bezmocne hľadeli na to nešťastie. Len malý kolibrík neúnavne lietal po pár kvapiek vody, prinášal ich v zobáku a požiar hasil. Po chvíli mu pásavec, ktorého kolibríkovo absurdné kmitanie podráždilo, povedal: „Kolibrík! Nepreskočilo ti? Týmito malými kvapkami vody oheň nehasíš!“ Kolibrík mu na to odpovedal: „Viem, len chcem prispieť svojou troškou.“

Táto legenda amerických indiánov, ktorú spopularizovali niektorí ekologickí aktivisti, ilustruje záujem obyvateľov zeme „prispieť svojou troškou“ k nutnému spomaleniu klimatických zmien. Hoci sa osamotená činnosť kolibríka zdala byť tvárou v tvár ohňu zbytočná, svojim príkladom inšpiroval k aktivite ďalšie zvieratá a vzkriesil nádej.

**Pripravte si svoju budúcnosť
v zelenej ekonomike**

Ale ako môžete prispieť vy? Pri rozhodovaní sa o svojej pracovnej budúcnosti by mnohí mladí ľudia, ktorí vnímajú problémy našej planéty, radi zostali verní svojmu presvedčeniu a pomohli ohnúť krivku emisií. Avšak pre laikov je zelená ekonomika stále veľmi nejasným pojmom. Akú kariéru si zvolíte? Aké zručnosti nadobudnúť?

Cieľom tejto príručky je preto poskytnúť informácie, ktoré potrebujete, aby ste porozumeli zelenej ekonomike, rozlišovali medzi zelenými a ekologizovanými pracovnými miestami (miestami prospešnými pre klímu a životné prostredie), identifikovali zelené zručnosti a objavili príležitosti pre udržateľné podnikanie pri vytváraní si vlastného pracovného miesta.

Posledná kapitola vás usmerní k tomu, ako si vytvoriť praktický, realistický a dosiahnuteľný projekt v súlade s vašimi ambíciami a presvedčením.

Táto príručka nie je určená len mladým ľuďom, ktorí sa snažia zorientovať. Týka sa tiež ich rodín a kohokoľvek, kto chce dať svojej profesijnej kariére nový smer. Nakoniec, špecialisti kariérového poradenstva, obzvlášť poradcovia a poradkyne pre služby zamestnanosti, budú môcť tento materiál využiť vo svojej každodennej praxi.

Dúfam, že táto príručka odpovie na vaše otázky a umožní vám zapojiť sa do budovania spravodlivejšej a zelenšej budúcnosti!

François DUMORA

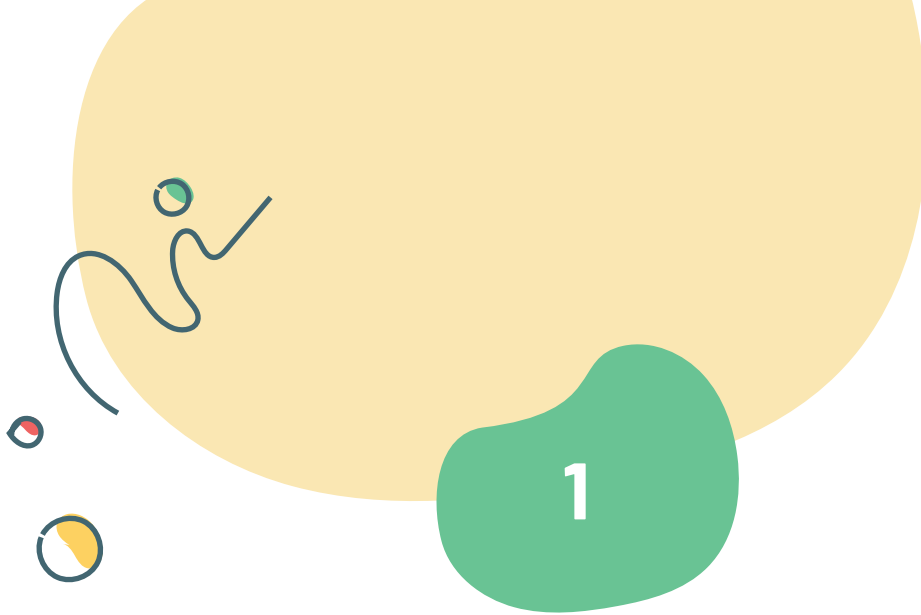
Špecialista služieb zamestnanosti
so zameraním na kariérové poradenstvo
Medzinárodná organizácia práce – Ženeva - 2022

Obsah

1. Chceme prispieť k zelenejšej ekonomike!	11
1-1: Objasnenie konceptu „Klimatických zmien“.....	12
1-2: Aký je vplyv na svet práce?	14
1-3: Zelená ekonomika / zelené pracovné miesta?.....	15
1-4: Dokáže si každý nájsť svoje miesto v zelenej ekonomike?	17
2. Objavovanie zelených pracovných miest?.....	18
2-1: Tri sektory v srdci zelenej ekonomiky.....	19
2-2: Kde sú zelené pracovné miesta?	21
2-3: Katalóg zelených pracovných miest.	23
3. Objavovanie ekologizačných pracovných miest?	30
3-1: Zmeny v ekonomických sektoroch.	31
3-2: Katalóg ekologizačných pracovných miest.....	34
4. Nové zručnosti v zelenej ekonomike	39
4-1: Aký vplyv má zelená ekonomika na zručnosti?	40
4-2: Slovník udržateľného rozvoja.....	41
4-3: Príklady zelených vzdelávacích programov vo svete.	44
5. Udržateľné podnikanie	45
5-1: Vytváranie vlastných pracovných miest v zelenej ekonomike.....	46
5-2: Základné rady pre začínajúce zelené podniky.....	48
5-3: Námety na vytváranie vlastných zelených podnikov v jednotlivých sektoroch.....	49
6. Ako sa môžem pripraviť na svoju budúcnosť v zelenej ekonomike?	52
6-1: Príprava môjho projektu.	53
6-2: Tipy pre hľadanie zamestnania.....	55
Zdroje použité v tejto príručke.....	56

1. Chcem prispieť k zeleňšej ekonomike!

1-1: Objasnenie konceptu „Klimatických zmien“.

1-2: Aký je vplyv na svet práce?

1-3: Zelená ekonomika / zelené pracovné miesta?

1-4: Dokáže si každý nájsť svoje miesto v zelenej ekonomike?

Tak ako mnoho mladých (aj starších) ľudí, aj vás trápi budúcnosť našej planéty. Pri výbere svojej budúcej profesie sa chcete pohnúť smerom ku kariére, ktorá bude mať pozitívny vplyv na spomalenie klimatických zmien a podporu udržateľného rozvoja. Táto príručka má za cieľ poskytnúť náhľad, ktorý obohatí vaše uvažovanie.

1-1: Objasnenie konceptu „Klimatických zmien“.

O čo ide?

Termín „klimatické zmeny“ podľa OSN označuje dlhodobé výkyvy teploty a vzorcov počasia. Môže ísť o prirodzené výkyvy, ako napríklad výkyvy spôsobené slnečným cyklom. Avšak od začiatku 19. storočia je hlavnou príčinou klimatických zmien ľudská činnosť, a to hlavne kvôli používaniu fosílnych palív, ako sú uhlie, ropa a plyn. Ich spaľovanie produkuje emisie skleníkových plynov (predovšetkým oxidu uhličitého a metánu), ktoré pôsobia ako prikrývka obaľujúca planétu Zem a zachytávajú slnečné teplo, čo má za následok nárast teploty.

Zaberanie pôdy a výrub lesov môžu tiež viesť k uvoľňovaniu oxidu uhličitého. Skládky odpadu sú takisto významným zdrojom emisií metánu. Energetika, priemysel, doprava, stavebníctvo a poľnohospodárstvo sú medzi najväčšími znečisťovateľmi.

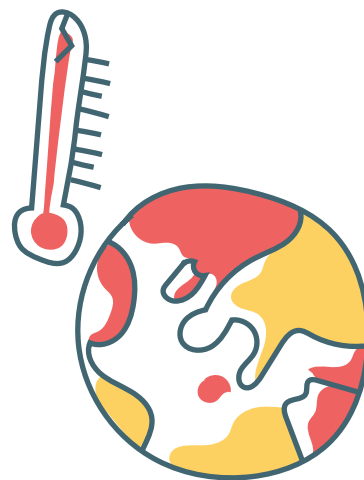
A emisie naďalej rastú. To má za následok, že globálna teplota zemského povrchu je v súčasnosti o 1,1 °C vyššia než teplota zaznamenaná v prvej dekáde 19. storočia. Posledná dekáda (2011-2020) bola najteplejšou v histórii merania.

Aké sú následky?

Mnohí si myslia, že hlavným následkom klimatických zmien sú vyššie teploty. Pritom stúpajúca teplota je len začiatok. Pretože planéta Zem tvorí systém, v ktorom je všetko prepojené, zmena na jednom mieste môže mať vplyv na miesta kdekoľvek inde.

V súčasnosti následky klimatických zmien zahŕňajú veľké suchá, nedostatok vody, požiare, stúpajúce hladiny morí, záplavy, topenie ľadovcov na pólach, katastrofické búrky a úbytok biodiverzity.

Klimatické zmeny môžu mať vplyv na naše zdravie, schopnosť produkovať potraviny, prostredie pre život, bezpečnosť a prácu. Tieto následky už niektorých z nás ohrozujú viac, obzvlášť ľudí žijúcich na malých ostrovoch, domorodých obyvateľov či ženy v rozvojových krajinách. Fenomény ako stúpajúce hladiny morí a prenikanie morskej vody do zdrojov pitnej vody narástli do takých rozmerov, že celé skupiny obyvateľstva sa museli premiestniť a kvôli dlhým suchám sú niektoré skupiny obyvateľstva ohrozené hladomorom. Očakáva sa, že v budúcnosti počet „klimatických utečencov“ dramaticky narastie.

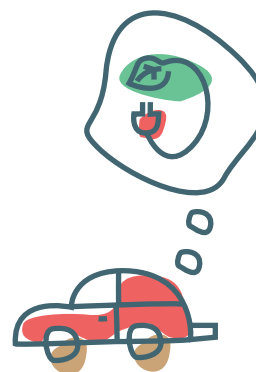
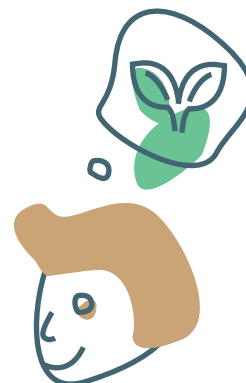
Čo môžeme urobiť?

V roku 1988 založila OSN Medzivládny panel pre zmenu klímy (IPCC), aby detailne posudzoval informácie o klimatických zmenách, ich príčinách, potenciálnom vplyve a potenciálnych riešeniach.

V každej zo svojich správ sa experti zhodli, že udržanie rastu globálnej teploty pod úrovňou 1,5 °C by pomohlo zabrániť najväčším následkom klimatických zmien a udržať na planéte znesiteľnú klímu. Avšak vo svojej 6. správe z roku 2021 vydali experti varovanie. Súčasný národný klimatický plán podľa nich nie sú postačujúce a otepľovanie planéty by malo do konca storočia prekročiť 2 °C. Problém, ktorému čelíme, je značný, no poznáme už veľké množstvo riešení.

Máme medzinárodné rámce a dohody, ktoré tento proces riadia, ako sú napríklad Ciele udržateľného rozvoja, Rámcový dohovor Organizácie spojených národov o klimatických zmenách prijatý v roku 1992 a Parížska dohoda podpísaná na konferencii COP21 v roku 2015. Existujú tri hlavné kategórie opatrení: znižovanie emisií, adaptácia na zmenu klímy a financovanie potrebných zmien.

Na úrovni energetických systémov sa zníženie emisií, ktoré spôsobujú klimatické zmeny, dosiahne prechodom od fosílnych palív k obnoviteľným zdrojom (ako slnečná a veterná energia). Musíme však začať hneď. Stále sa rozrastajúca koalícia štátov sa zaviazala dosiahnuť nulové emisie do roku 2050, avšak ak chceme otepľovanie udržať pod úrovňou 1,5 °C, musí dôjsť k redukcii emisií približne o polovicu do roku 2030. Očakáva sa, že produkcia fosílnych palív sa bude medzi rokmi 2020 a 2030 znižovať o približne 6% ročne.

1-2: Aký je vplyv na svet práce?

Strata pracovných miest najmä u najohrozenejších

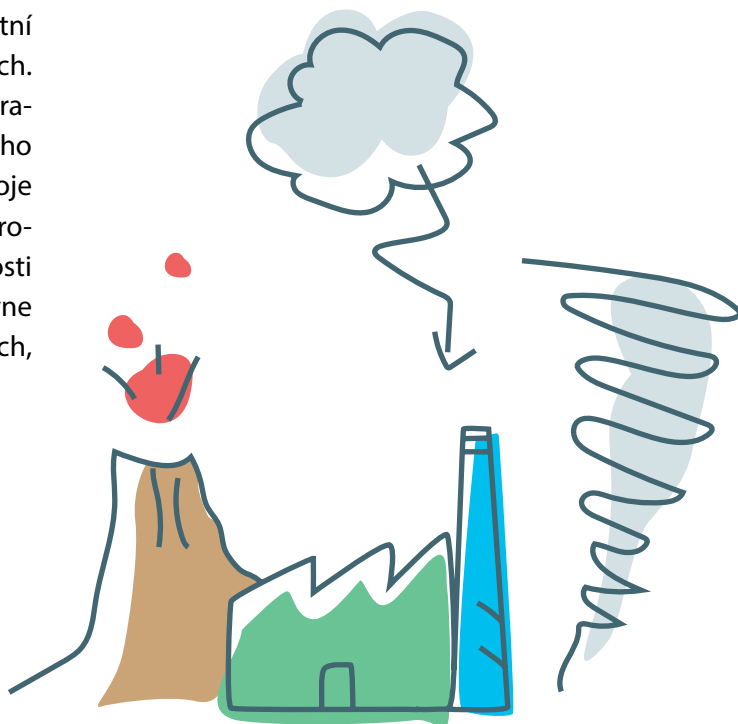
Klimatické zmeny sú pravdepodobne najväčšou výzvou našej doby. Vzhľadom na to, že spôsobujú zhoršovanie životného prostredia, predstavujú značné riziko pre ekonomiku tým, že znižujú produktivitu a ničia pracovné miesta.

Suchá, vlny horúčav, lejaky, tropické cyklóny, stúpajúca hladina morí, stúpajúca teplota a zmeny v distribúcii zrážok vedú k presídľovaniu pracovníkov, narušeniu podnikateľských činností, škodám na podnikovom vybavení, infraštruktúre a negatívnym vplyvom na produktivitu, pracovný trh a zamestnanosť.

Príklady:

- ✧ V Spojených štátoch amerických v roku 2012 spôsobil hurikán SANDY miliardové škody na verejných a súkromných zariadeniach a infraštruktúre a pripravil o prácu 150 000 pracovníkov.
- ✧ Na Filipínach v roku 2014 tajfún HAGUPIT podľa odhadov negatívne ovplyvnil približne 800 000 pracovníkov, keď zo dňa na deň zničil alebo narušil ich živobytie.
- ✧ V Sudáne v roku 1995 viedol teplotný stres zapríčinený vlnou horúčav k strate 3,7 % ročných pracovných hodín, čo je ekvivalent 210 000 pracovných miest na plný úväzok.

Tak ako pri všetkých krízach, následky nepomerne dopadajú na tých najohrozenejších. Najviac sú negatívne ovplyvnení pracujúci chudobní, samostatne zárobkovo činné osoby, pracovníci v neformálnych odvetviach, sezónni alebo príležitostní pracovníci, nehovoriac o mikro a malých podnikoch. Často im chýba adekvátny systém sociálnej ochrany, majú obmedzené príležitosti alternatívneho príjmu a do značnej miery sa spoliehajú na zdroje citlivé na klímu, ako sú napríklad miestne zdroje vody a potravín. Nakoniec, vo všeobecnosti sú viac zasiahnuté ženy než muži, a to hlavne chudobné ženy žijúce vo vidieckych oblastiach, ktoré sú viac závislé na prírodných zdrojoch

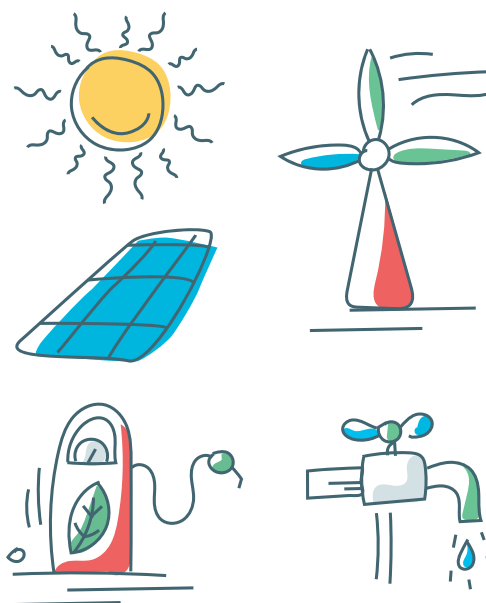

1-3: Zelená ekonomika / zelené pracovné miesta?

Čo je zelená ekonomika?

Podľa Programu Spojených národov pre životné prostredie (UNEP), „Zelená ekonomika vedie k väčšiemu blahobytu a sociálnej spravodlivosti a zároveň výrazne znižuje environmentálne riziká a nedostatok zdrojov. Vo svojej najjednoduchšej forme ju charakterizujú nízke emisie uhlíka, efektívne využívanie zdrojov a sociálna inklúzia.“

Cieľom je podporovať spravodlivý prechod smerom k ekologicky udržateľným ekonomikám a spoločnostiam, ktoré vytvárajú dôstojné pracovné miesta a zlepšujú životné podmienky najviac znevýhodnených skupín obyvateľstva.

100 miliónov potenciálnych nových pracovných miest v zelenej ekonomike

Zmiernenie klimatických zmien a stratégie adaptácie si vyžadujú investície do nových produktov, technológií, služieb a infraštruktúry, ktoré môžu poskytovať významný impulz a vytvárať nové pracovné miesta. Simulácie ILO (2019) počítajú s dvoma scenármi:

- ✳ Scenár energetického prechodu, ktorý pozostáva z náhrady fosílnych palív obnoviteľnými palivami, by vytvoril 25 miliónov pracovných miest oproti zániku 7 miliónov pracovných miest spojených s využívaním fosílnych palív, t.j. kladný rozdiel 18 miliónov nových pracovných miest.
- ✳ Scenár cirkulárnej ekonomiky, ktorý pozostáva z využívania zdrojov udržateľným a recyklovateľným spôsobom, by vytvoril 78 miliónov pracovných miest oproti zániku 71 miliónov pracovných miest spojených s využívaním fosílnych palív, t.j. kladný rozdiel 7 miliónov nových pracovných miest.

Horizont roku 2030, v miliónoch pracovných miest	Počet pracovných miest, ktoré môžu zaniknúť	Počet pracovných miest, ktoré môžu vzniknúť	Rozdiel
Scenár energetického prechodu	-7	+25	+18
Scenár cirkulárnej ekonomiky	-71	+78	+7
Spolu	-78	+103	+25

Chcem prispieť k zelenejšej ekonomike!

Celkovo by sa do roku 2030 vytvorilo 103 miliónov pracovných miest, čo by predstavovalo čistý nárast 25 miliónov miest. Pred nami stoja dve výzvy:

1. Podporovať a vzdelávať ľudí, ktorých pracovné miesta by mohli zaniknúť (kvôli procesu ekologického prechodu), aby mohli rozvíjať zručnosti potrebné pre nové dostupné pracovné miesta.
2. Vzdelávanie uchádzačov o zamestnanie a mladých ľudí vstupujúcich na pracovný trh, aby sa aj oni mohli chopiť príležitostí spojených s vytvorením 25 miliónov nových pracovných miest.

Čo sú zelené pracovné miesta?

Zelené pracovné miesta sú kľúčové pre dosiahnutie udržateľného rozvoja. Môžu sa vykonávať v tradičných sektoroch, ako napríklad priemysel, stavebníctvo, poľnohospodárstvo alebo v nových a vznikajúcich zelených sektoroch, ako napríklad obnoviteľné energie.

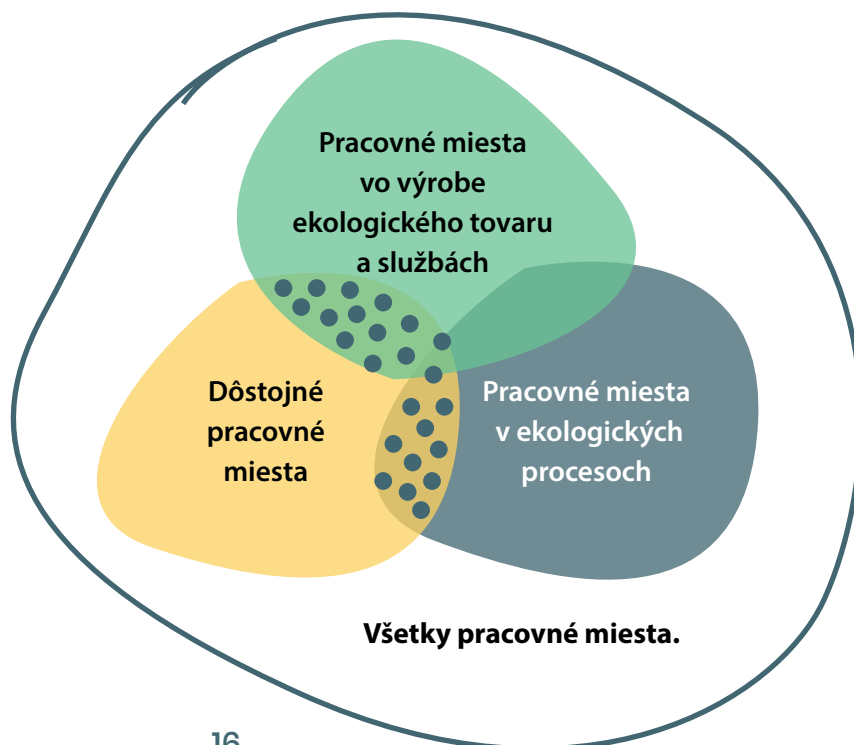
Zelené pracovné miesta umožňujú:

- ✳ zvýšenie efektívneho využitia energie a surovín
- ✳ obmedzenie emisií skleníkových plynov
- ✳ minimalizovanie odpadu a znečistenia
- ✳ ochranu a obnovu ekosystémov a biodiverzity
- ✳ prispievanie k adaptácii na vplyvy klimatických zmien

Na úrovni podnikov existujú dve kategórie zelených pracovných miest:

- ✳ Tie, ktoré budú priamo vyrábať tovar alebo ponúkať služby ohľaduplné k životnému prostrediu (napríklad: dopravné prostriedky, ktoré neznečisťujú prostredie)
- ✳ Tie, ktoré v rámci podnikania prispievajú k výrobným procesom ohľaduplným k životnému prostrediu (napríklad: zníženiu spotreby vody) aj v prípade, že konečný produkt priamo nesúvisí so životným prostredím

Zelené pracovné miesta sú všetky pracovné miesta, ktoré korešpondujú s bodkovanými poľami v nasledujúcom diagrame:

1-4: Dokáže si každý nájsť svoje miesto v zelenej ekonomike?

Chcete prispieť k boju proti globálnemu otepľovaniu a klimatickým zmenám presunom do povolania v zelenej ekonomike. Je otvorená všetkým?

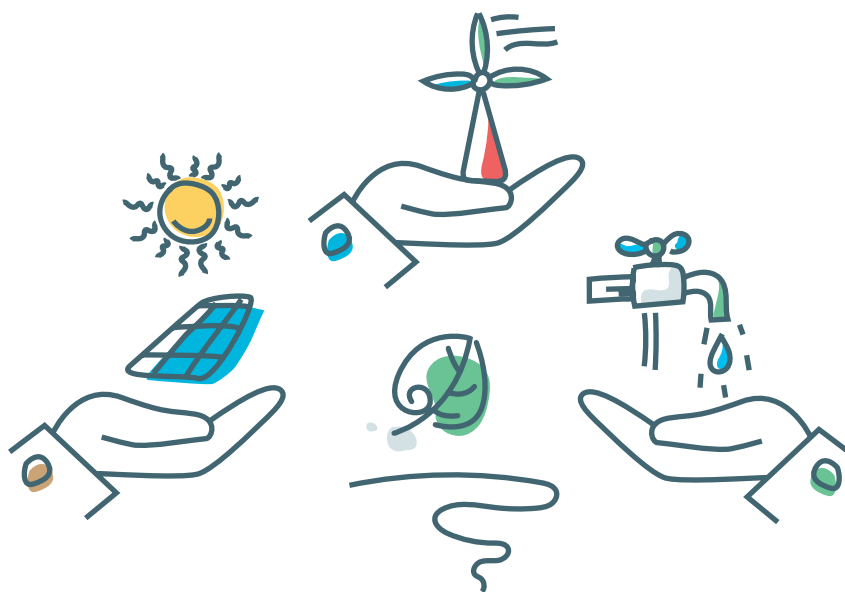
Tieto povolania sú často málo známe a mnohí si môžu myslieť, že sa najčastejšie jedná o vysoko kvalifikované pracovné miesta, ktoré si vyžadujú dlhé roky štúdia, a preto sú nedostupné pre väčšinu uchádzačov. Ako zistíte v nasledujúcich kapitolách, zelená ekonomika ponúka rozmanité povolania pre všetky úrovne kvalifikácie a pre rôzne pracovné profily. Je však nevyhnutné ich identifikovať a získať potrebné zručnosti.

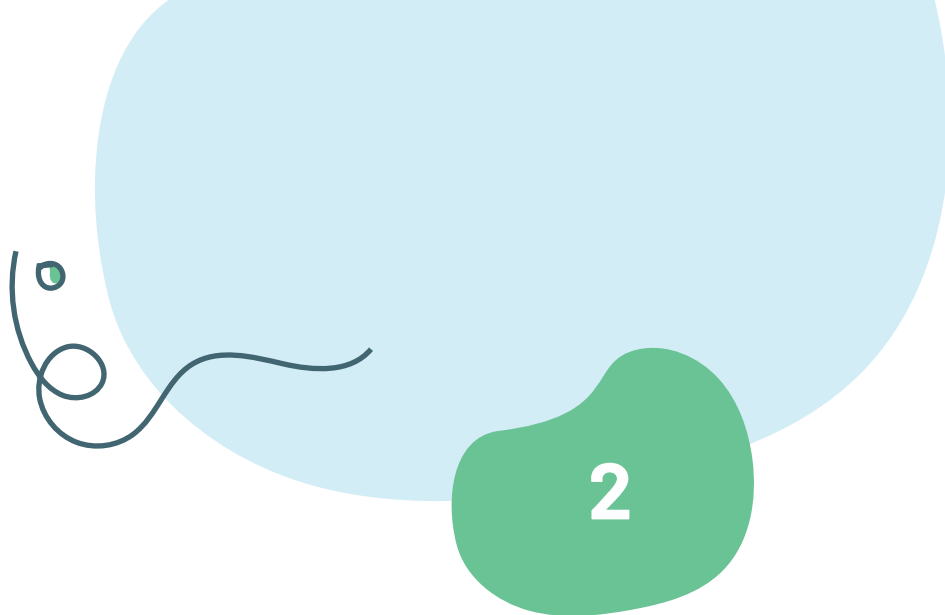
Rozdiely v kvalifikácii ako výzva pre zelené pracovné miesta

Vzhľadom na urgentnosť transformácie našich vzorcov spotreby energie a výrobných praxí si bude presun k zelenejšej ekonomike vyžadovať, aby pracovníci na celom svete veľmi rýchlo nadobudli nové zručnosti, aby sa prispôbili vývinu na ich súčasných pracovných miestach alebo sa zamestnali na nových a novo-vznikajúcich pracovných miestach. Bez riadne pripravenej pracovnej sily nebude tento prechod možný.

Získavanie nových zručností bude jedným z kľúčových faktorov úspechu tohto ekologického prechodu, keďže zamestnávateľia, ktorí investujú do nových technológií, musia vedieť nájsť pracovníkov s potrebnými zručnosťami.

Pracovník, ktorý sa chce chopiť príležitosti na týchto nových pracovných miestach a prispieť k novej zelenej ekonomike, musí preto sám riadiť svoj profesijný rozvoj, a to tak, že identifikuje povolania, ktoré by chcel v budúcnosti vykonávať, a zručnosti, ktoré musí nadobudnúť. Táto príručka vás v tomto procese bude sprevádzať.

2. Objavovanie zelených pracovných miest?

2-1: Tri sektory v srdci zelenej ekonomiky.

2-2: Kde sú zelené pracovné miesta?

2-3: Katalóg zelených pracovných miest.

2-1: Tri sektory v srdci zelenej ekonomiky.

O čo ide?

Počas rokov organizovania medzinárodných klimatických konferencií sa nasledovné koncepty definovali a ustálili v záujme spoločného dorozumenia a merania vývoja tejto oblasti ekonomiky. Všeobecne sa akceptuje, že zelená ekonomika zahŕňa dve zložky: ekologické činnosti a okrajové činnosti.

Ekologické činnosti: činnosti, ktoré produkujú tovary a služby s cieľom chrániť životné prostredie alebo udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi. V srdci zelenej ekonomiky sú tieto tri sektory:

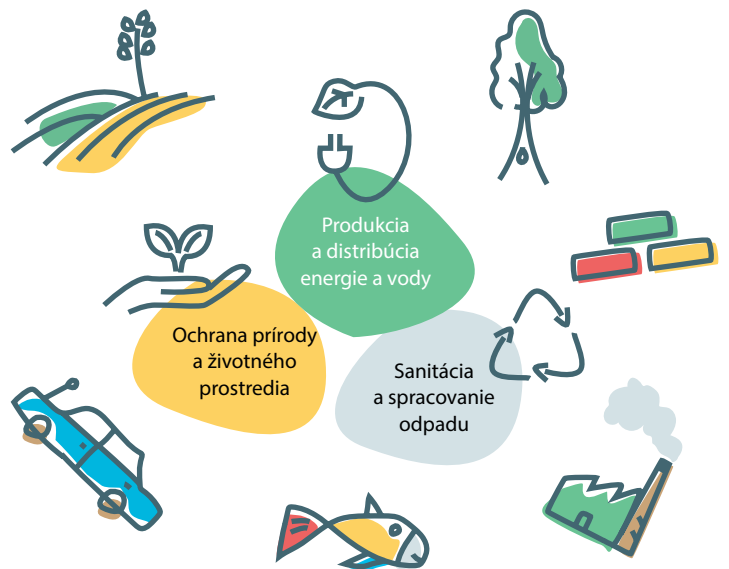
- ✧ Výroba a distribúcia energie a vody
- ✧ Sanitácia a spracovanie odpadu
- ✧ Ochrana prírody, životného prostredia a biodiverzity

Okrajové činnosti: činnosti podporujúce lepšiu kvalitu životného prostredia bez toho, aby to bol ich primárny cieľ. Zmeny v spôsoboch výroby zasahujú najmä 6 sektorov:

- ✧ Doprava
- ✧ Výstavba
- ✧ Poľnohospodárstvo a chov zvierat
- ✧ Lesníctvo
- ✧ Rybolov
- ✧ Výrobný priemysel

Aby bola odpoveď našich spoločností a ekonomík na klimatické zmeny účinná, nemôže sa spoliehať len na ekologické činnosti. Hoci je nevyhnutné preorientovať sa na čisté a obnoviteľné energie, lepšie hospodáriť s vodnými zdrojmi, triediť odpad a chrániť životné prostredie, tieto opatrenia nebudú dostatočné, pokiaľ neznížime znečisťovanie spôsobené činnosťami tradičných sektorov. Tieto sektory musia do hĺbky transformovať svoje spôsoby výroby, aby boli efektívnejšie vo využívaní energie a prírodných zdrojov. Keď tak robia, prispievajú k zelenej ekonomike.

Zelená ekonomika = ekologické činnosti + okrajové činnosti“

Zameranie na ekologické činnosti

Výroba a distribúcia energie a vody

Používanie fosílnych palív (uhlie, ropa, plyn) je hlavným zdrojom emisií skleníkových plynov, ktoré sú príčinou globálneho otepľovania. Je potrebné rozvíjať ďalšie alternatívne zdroje energie, ktoré produkujú menej alebo žiadne znečistenie, aby aspoň čiastočne nahradili staré zdroje energie na výrobu elektriny. Hlavné alternatívne zdroje energie sú:

- ✳ slnečné žiarenie – zachytené fotovoltickými panelmi
- ✳ veterné turbíny - využitie sily vetra
- ✳ hydraulika - využitie sily riek alebo morských prúdov
- ✳ rastliny – výroba biopalív z biomasy alebo na to určených plodín

Vodné hospodárstvo a výroba tiež predstavujú závažný problém. Pitná voda na našej planéte je čoraz obmedzenejším zdrojom, no zároveň je nevyhnutná pre život, poľnohospodárstvo a množstvo výrobných činností. Zdroje pitnej vody sa znižujú, kvôli vyparovaniu spojenému s globálnym otepľovaním, znečisteniu podzemných vôd, nárastu svetovej populácie a zlému hospodáreniu s týmto zdrojom.

Sanitácia a spracovanie odpadu

Znečistenie vzduchu, vody a pôdy súvisí s nadprodukciou odpadu a uskladňovaním nebezpečných produktov v životnom prostredí. Činnosti spojené s odstraňovaním odpadov a ich spracovaním majú za cieľ opätovné a udržateľné používanie zdrojov a materiálov. Zber a úprava odpadovej vody tak majú za cieľ zabrániť jej vypusteniu do životného prostredia, ako aj opätovnému zavedeniu upravenej vody k spotrebiteľom. Čistenie verejných priestorov, zber odpadu a jeho spracovanie majú takisto za cieľ eliminovať ukladanie toxických produktov do životného prostredia. Odpad je teda roztriedený podľa jednotlivých materiálov (kovy, plasty, papier, organická hmota a iné), ktoré je možné znovu získať a opäť uviesť do výrobného cyklu. To je logika recyklácie.

Ochrana prírody a životného prostredia

Planéta Zem predstavuje naše spoločné blaho, no i tak sa k nej správame zle už celé storočia, a to najmä posledných 100 rokov. Ochrana životného prostredia pozostáva z individuálnych a kolektívnych opatrení, ktoré majú obmedziť alebo eliminovať vplyv ľudskej činnosti na životné prostredie.

K dispozícii sú opatrenia rôzneho typu:

- ✳ ochrana prírody a ochranné opatrenia, napríklad prostredníctvom vytvárania, riadenia a kontroly chránených oblastí (národné parky a iné)
- ✳ vedecké opatrenia na štúdium fungovania ekosystémov s cieľom rozvíjať vedomosti potrebné na ochranu prírody a biodiverzity; to pomáha zlepšovať chápanie týchto fenoménov, identifikovať riziká a príležitosti a niekedy napraviť už spôsobené škody
- ✳ vzdelávanie a aktivity spojené so zvyšovaním povedomia, ktoré sú určené pre obyvateľstvo, ako aj rozhodovacie orgány

2-2: Kde sú zelené pracovné miesta?

O čo ide?

Pozor na klišé! Ako pochopíte pri objavovaní rôznych sektorov zelenej ekonomiky, nie všetky obsiahnuté povolania sa vykonávajú v exteriéri, uprostred prírody alebo v kontakte s divočinou. Tie sú v menšine.

Pracovné miesta v zelenej ekonomike prispievajú k znižovaniu spotreby energie, surovín a vody, znižovaniu emisií skleníkových plynov, minimalizácii alebo úplnému zabráneniu vzniku všetkých foriem odpadu a znečistenia a k ochrane a obnove ekosystémov a biodiverzity. Môžu sa vykonávať buď v 3 sektoroch nazývaných „ekologické činnosti“, alebo v sektoroch zo skupiny okrajových činností, či dokonca iných sektoroch.

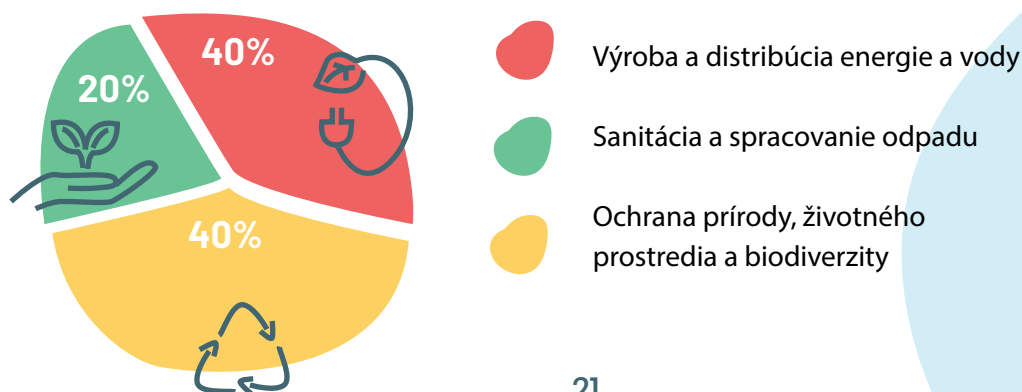
Spadajú do dvoch kategórií:

- ✧ **Zelené pracovné miesta:** Sú to povolania, ktorých cieľ, ako aj zručnosti v nich uplatnené, prispievajú k meraniu, predchádzaniu, riadeniu, korigovaniu negatívnych vplyvov a škôd na životné prostredie. Priamo preto súvisia so životným prostredím a udržateľnou ekonomikou. Niekoľko príkladov: pracovník národného parku, technik merania kvality vody, technik triedenia odpadov.
- ✧ **Ekologizačné pracovné miesta:** Sú to povolania, ktorých primárnym zámerom nie je ochrana životného prostredia, no integrujú nové „súbory zručností“, aby urobili výrazné a merateľné obchodné gesto súvisiace s ochranou životného prostredia. Niektoré príklady: farmár v bio-výrobe, drevorubač v ekologickom lesnom hospodárstve, inštalatér tepelných čerpadiel, murár na bioklimatickej stavbe.

V ktorých sektoroch sa nachádzajú zelené pracovné miesta?

Zelené pracovné miesta sa nachádzajú hlavne v troch sektoroch, ktoré sú jadrom zelenej ekonomiky. Počet zelených pracovných miest v každom zo sektorov sa líši v závislosti od krajín a výziev, ktorým tieto krajiny čelia. Vo svetovom meradle je možné vidieť, že počet pracovných miest v povolaniach zo sektoru ochrany prírody je vo všeobecnosti v porovnaní s každým zo zvyšných dvoch sektorov polovičný. Táto skutočnosť je zhrnutá v nasledujúcom grafe:

Pracovný trh pre zelené pracovné miesta

Pracovné miesta súvisiace s ochranou prírody sú teda v menšine. Hlavné potreby sú najčastejšie v:

Odpadovom hospodárstve:

- * Na približne troch štvrtinách pozícií spojených s odpadovým hospodárstvom a čístitou pracuje nízko-kvalifikovaný personál (pracovníci zberu a triedenia).
- * Miestne orgány zodpovedné za túto oblasť hľadajú aj profily s vyššou kvalifikáciou: vedúcich pracovníkov alebo konzultantov odpadového hospodárstva, ale aj ambasádorov triedenia a projektových manažérov udržateľného rozvoja, aby zvýšili povedomie o ekologických problémoch.

Vodnom hospodárstve:

- * Potreby spočívajú v distribúcii pitnej vody a úprave odpadovej vody. Žiadané profily: technici pre využitie vody, hydrogeológovia, inžinieri hydrauliky a ďalšie.

Obnoviteľných energiách:

- * Potreba prijať nových pracovníkov je značná v sektoroch veternej a solárnej energie. Ide hlavne o inžinierske pozície a pozície projektových manažérov pre projektovanie zariadení, pozície technikov pre inštaláciu, prevádzku a údržbu týchto zariadení.

Ochrane a úspore energie:

- * Pri znižovaní vplyvu svojich činností na životné prostredie a aplikovaní platných štandardov sa tradičné spoločnosti čoraz viac spoliehajú na manažérov QSE (kvalita, bezpečnosť, prostredie), technikov v oblasti energetickej účinnosti a špecialistov na uhlíkovú stopu.

Boji so znečistením:

- * Špecialisti sú potrební najmä v oblasti sanácie pôdy. Platí to aj pre oblasť monitorovania kvality ovzdušia a merania.

Poradenstve v oblasti podnikania a komunít:

- * Podniky, súhrne vo všetkých sektoroch, robia nábor v množstve odborných oblastí, ako sú environmentálna politika, bezpečnosť, riadenie rizika, hospodárenie s energiou, recyklácia. Špecialisti na uhlíkovú stopu, podnikoví inžinieri a iní konzultanti sú vysoko žiadaní konzultantnými firmami alebo podnikmi samotnými.
- * Povolania, ktoré si vyžadujú zručnosti, ako environmentálny manažment, konzultovanie a komunikáciu s cieľom začleniť otázky životného prostredia do podnikania.

Povolania súvisiace s ochranou prírody vo všeobecnosti ponúkajú menej pracovných miest, pretože neťažia z rovnakej úrovne financovania ako iné sektory s vysokými priemyselnými a obchodnými záujmami. Najčastejšie ide o kvalifikované pracovné miesta s veľmi rozdielnymi profilmi a často ich nachádzame vo verejných alebo združených štruktúrach.

2-3: Katalóg zelených pracovných miest.

O čo ide?

Aby sme mohli uvažovať o orientácii smerom k povolaniam v zelenej ekonomike, je nevyhnutné za-
definovať prvky, ktoré nám pomôžu porozumieť tomuto sektoru a identifikovať hlavné povolania. To
je jedným z cieľov tejto príručky. Katalóg, ktorý tu ponúkame, nie je úplný. Má za cieľ predstaviť hlavné
povolania v každom sektore. Informácie v ňom sú všeobecné. V jednotlivých krajinách a regiónoch
sa môžu vyskytovať určité osobitosti. Tieto prvky tvoria len odrazový bod pre vaše úvahy a výskum.
Ďalšie informácie je možné ľahko dohľadať na internete. Pozri zoznam užitočných stránok na konci tejto
príručky.

Poznámka: V nasledujúcom katalógu sa pri opise pracovných miest striedavo používa
ženský a mužský rod. Autor zvolil tento prístup s cieľom ukázať, že tieto povolania môžu
vykonávať ženy aj muži.

Povolania v sanitácii a spracovaní odpadu

Názov	Opis	Pracovné podmienky a profil
Čistič kanalizačných zariadení	Čistič kanalizačných zariadení udržiava a čistí kanalizačné potrubie a súvisiace zariadenia pod vozovkou a v prečerpávacích a čerpacích staniciach. Z paluby sacieho vozidla zabezpečuje preventívnu a opravnú údržbu zariadení: detekciu anomálií, čistenie, čerpanie a čistenie kanalizačnej siete na odpadovú vodu a dažďovú vodu.	Tímová práca, v exteriéri, v tmavom prostredí. Obmedzenia spojené s počasím, hluk a zápach, kontakt so škodcami (hmyz, potkany). Nepravidelný časový rozvrh. Častá práca v noci a cez víkendy, najčastejšie manipulačná práca v stojí.
Pracovníčka zberu odpadu	Ako pracovníčka v oblasti hygieny vykonáva odvoz odpadu z domácností nákladným autom. Prepravuje ho do zariadenia na spracovanie odpadu alebo spaľovne. Prispieva k prácam na triedení odpadu, ktoré sú nadväzne vykonávané jednotlivcami alebo firmami.	Práca v mini tíme, v exteriéri za každého počasia, zväčša v mestských oblastiach, kĺzavý pracovný čas alebo práca v noci.
Triedič odpadov	Tento pracovník triedi odpad zo separovaného zberu a nasmeruje roztriedený odpad na ďalšie spracovanie. V zariadení na spracovanie odpadu a rekuperačnej jednotke zabezpečuje monitorovanie a expedovanie odpadu, ktorý prejde na dopravníku (dopravníkový pás točiaci sa veľkou rýchlosťou). Je tak jedným z prvých článkov recyklačného reťazca.	Táto práca si vyžaduje autonómiu, manuálnu zručnosť, rýchlosť a chuť pracovať v tíme. Predpokladá aspoň minimálne znalosti o odpade a prísne dodržiavanie hygienických, bezpečnostných a environmentálnych nariadení.
Pracovníčka likvidácie odpadu	Táto pracovníčka prijíma užívateľov, ktorí prichádzajú zlikvidovať objemný alebo špecifický odpad a zabezpečuje dohľad a riadne využitie skládky. V závislosti od druhu odpadu určí príslušný kontajner. Zároveň vykonáva administratívne a riadiace úlohy, ako aj údržbu a opravy skládky.	Práca v exteriéri, ktorá si vyžaduje dobrú fyzickú odolnosť. Zahŕňa organizačné schopnosti a dobrý prístup k zákazníkom. Vyžaduje sa určitá autonómia, pretože prijímacia pracovníčka je často na pracovisku sama. Časový rozvrh je pravidelný (vrátane víkendov).
Pracovník recyklácie	Tento pracovník recykluje predmety pozbierané v rámci jeho štruktúry. Triedi ich, kontroluje, čistí, opravuje a renovuje, aby im vdýchol nový život a mohli tak ísť do predaja a byť opätovne použité.	Táto práca si vyžaduje dobrého opravára s organizačnými a interpersonálnymi zručnosťami.

<p>Ambasádorka triedenia</p>	<p>Ambasádorka informuje obyvateľov a propaguje medzi nimi separovaný zber odpadu. Je základným článkom medzi používateľmi a službou zberu odpadu. Jej úlohou je podnecovať obyvateľov k riadnemu triedeniu odpadu (recyklovateľného, skla, papiera, objemného odpadu, batérií a atramentu) ako súčasť environmentálnej politiky a politiky udržateľného rozvoja.</p>	<p>Ambasádorka triedenia má dobré interpersonálne zručnosti. Dokáže komunikovať a presvedčať a má nesporné pedagogické schopnosti. Nebojí sa rozprávať nahlas. Táto práca zahŕňa časté cestovanie.</p>
<p>Analytik kvality vody</p>	<p>Analytik v laboratóriu analyzuje, meria a kontroluje chemické, fyzikálne a biologické vlastnosti vody na základe dodaných vzoriek. V prvom rade analyzuje vodu, ktorá je určená na ľudskú spotrebu, ale aj vodu z prírodného prostredia (podzemná voda), odpadovú vodu, vodu určenú na kúpanie.</p>	<p>Práca v laboratóriu. Táto práca si vyžaduje dôkladnosť a presnosť pri analýze, ako aj z hľadiska súladu s protokolmi a pravidlami QHSE (Kvality, Ochrany zdravia, Bezpečnosti, Prostredia).</p>
<p>Technička úpravy vody / Pracovníčka čističky odpadových vôd</p>	<p>Technička úpravy vody monitoruje a riadi procesy v úpravni pitnej vody, čističke. Monitoruje jednotlivé kroky úpravy (skrining, vrtanie, usadzovanie, filtrácia, chlórovanie, spracovanie kalov, atď.). Vykonáva kontroly a odber vzoriek, kontroluje a zaznamenáva analýzu a zabezpečuje následné opatrenia.</p>	<p>Jej práca si vyžaduje zodpovednosť a striktné dodržiavanie pravidiel a štandardov týkajúcich sa kvality a životného prostredia. Pracuje v tíme, niekedy na zmeny v modeli 2x8 alebo 3x8 a môže sa od nej vyžadovať pohotovostná služba.</p>
<p>Technik v oblasti sanácie životného prostredia</p>	<p>Technik v oblasti sanácie životného prostredia je zodpovedný za realizáciu a monitorovanie obnovy znečistenej pôdy a lokalít. Nadväzne pripravuje, inštaluje a nastavuje zariadenie. Vykonáva úkony spojené so sanáciou a úpravou pôdy a spodnej vody a následné odčerpanie znečistených častíc.</p>	<p>Táto práca zahŕňa dokonalé ovládanie techník odberu vzoriek, vedeckých a technických nástrojov a techník sanácie. Vedomosti z chémie, geológie, hydrologie sú výhodou.</p>
<p>Inžinierka rekuperačných jednotiek</p>	<p>Inžinierka rekuperačných jednotiek realizuje projekty energetickej optimalizácie na zariadeniach spaľovania odpadu z domácností, ktoré neslúžia len na likvidáciu odpadu, ale umožňujú aj z neho získať energiu na výrobu elektriny alebo pre zásobovanie vykurovacích systémov alebo siete teplej vody.</p>	<p>Táto práca si vyžaduje technické, environmentálne a regulačné znalosti. V závislosti od profilov pracovného miesta sú vítané skúsenosti s riadením projektov.</p>

<p>Riadiaci pracovník zariadenia na spracovanie odpadu</p>	<p>Vedúci pracovník zabezpečuje prevádzku a riadenie zariadenia na spracovanie a uskladnenie odpadu. Riadi prevádzky na recykláciu a zhodnotenie, spaľovanie a skládkovanie odpadu. Ako technik a manažér má za cieľ koordinovať jednotku na spracovanie odpadu a organizovať jej riadne fungovanie vo všetkých oblastiach.</p>	<p>Táto pozícia si vyžaduje všestranné zručnosti, dobré znalosti o procesnom inžinierstve uplatnenom v oblasti spracovania odpadu, interpersonálne, vodcovské a manažérske zručnosti.</p>
---	---	---

Pracovné miesta vo výrobe a distribúcii energie a vody

Názov	Opis	Pracovné podmienky a profil
<p>Inštalatér solárnych panelov</p>	<p>Tento pracovník vykonáva inštaláciu, opravy a údržbu fotovoltaických panelov (výroba elektriny) alebo slnečných tepelných kolektorov (teplá voda a vykurovanie). Pred prácou na mieste inštalácie vykoná prieskum, zákazníkovi poradí a informuje ho (o odhade produkcie v závislosti od množstva slnečného svetla, o čase a nákladoch na inštalačné práce, fázach a priebehu inštalácie).</p>	<p>Inštalatér solárnych panelov pracuje vo výškach a v exteriéri. Musí mať dobrú fyzickú kondíciu a výdrž, pretože poveternostné podmienky nie sú vždy optimálne. Samozrejme, nesmie trpieť závratmi.</p>
<p>Technička údržby veterných turbín</p>	<p>Táto technička sa podieľa na údržbe veterných turbín, zariadení, ktoré využívajú silu vetra na výrobu energie alebo čerpanie vody. Je zodpovedná za prípravu na uvedenie do prevádzky a mechanické overenie pred dodaním, ako aj za preventívnu údržbu (údržba, modernizácia) alebo opravnú údržbu (opravy, výmena súčiastok).</p>	<p>Kedže pracuje vo výškach nad 80 metrov, nesmie trpieť závratmi a musí byť vo výbornej fyzickej kondícii. Je vystavená meniacim sa poveternostným podmienkam: slnko, vietor, dážď. Má premenlivé pracovisko a je v služobnej pohotovosti.</p>
<p>Energetický poradca</p>	<p>Úloha energetického poradcu je viesť spotrebiteľov v procese šetrenia na energiách. Cieľ je dvojaký: pomôcť spotrebiteľom znížiť účty za elektrinu a zároveň propagovať využitie obnoviteľnej energie. Môže navrhovať rôzne energetické riešenia a zariadenia, ktoré spotrebúvajú menej energie.</p>	<p>Túto pozíciu často obsadzujú uchádzači s obchodným zameraním a so silným záujmom o problematiku zelených a obnoviteľných energií, ekológiu.</p>

Objavovanie zelených pracovných miest?

<p>Špecialistka na úspory energie a vody</p>	<p>Táto pracovníčka sa špecializuje na zamedzenie plytvania energiami a vodou. Pôsobí na miestne orgány, úrady a spoločnosti v otázkach zníženia ich spotreby. Diagnostikuje a odporúča riešenia na zníženie nadmernej spotreby.</p>	<p>Toto povolanie si vyžaduje dobré technické vzdelanie (energetika, teplo), znalosti z právnej a regulačnej oblasti, ako aj pedagogické a interpersonálne zručnosti.</p>
<p>Hydrológ</p>	<p>Hydrológ je vedecký pracovník, ktorý sa špecializuje na štúdium veľkého prirodzeného kolobehu vody (dážď, odtok, vyparovanie). Vykonáva reguláciu povrchových vôd, ochranu vodného prostredia a riadenie vodných zdrojov. Zaujíma sa hlavne o povrchové vody. Meria zmeny v stave a vlastnostiach vodných tokov.</p>	<p>Hydrológ vykonáva pozorovania v teréne, ale veľa pracuje aj s modelovými nástrojmi, GIS (geografickým informačným systémom).</p>
<p>Výskumná a vývojová inžinierka v oblasti obnoviteľných energií</p>	<p>Inžinierka v oblasti obnoviteľných energií je špecialistka na energetický prechod a nové energie. Pracuje na projektoch súvisiacich s biomasou, veternou, vodnou, solárnou a geotermálnou energiou. Uvádza do prevádzky zariadenia, modernizuje ich a prispieva k vylepšeniu existujúcich techník alebo objavovaniu nových zdrojov energie.</p>	<p>Táto práca si vyžaduje výborné technické a komunikačné zručnosti, a výborný písomný prejav. Vyžaduje sa určitá mobilita. Táto inžinierka zvyčajne pracuje v multitechnických tímoch v konštrukčných kanceláriách.</p>

Povolania v oblasti prírody, životného prostredia a biodiverzity

Názov	Opis	Pracovné podmienky a profil
<p>Strážca prírody</p>	<p>V teréne strážca prírody zabezpečuje ochranu prírodného dedičstva a biodiverzity. Monitoruje lokalitu alebo prírodnú oblasť, za ktorú je zodpovedný (hora, les, pobrežie, vodné prostredia, národná rezervácia). Zabezpečuje ekologickú hliadku, údržbu prírodného dedičstva a zariadení.</p>	<p>Znalosti o faune, flóre a ekológii sú nevyhnutnosťou. V kontakte s verejnosťou musí strážca uplatňovať interpersonálne a pedagogické zručnosti. Keďže sa táto práca vykonáva len v exteriéri, vyžaduje si dobrú fyzickú kondíciu.</p>
<p>Referentka environmentálneho vzdelávania</p>	<p>Referentka environmentálneho vzdelávania podporuje, vedie a aktivizuje školské a mimoškolské skupiny, ale aj dospelých, s cieľom zvýšiť povedomie o ochrane prírody a životného prostredia. Vytvára a realizuje vzdelávacie aktivity založené na znalostiach o životnom prostredí.</p>	<p>Referentka environmentálneho vzdelávania preto musí mať pozitívny vzťah k prírodným vedám a znalosti o nástrojoch komunikácie, ktoré jej umožnia prispôsobiť sa rozličným druhom publika. Ak pracuje v tíme, je súčasťou pedagogického projektu, ktorý jej tím vytvoril.</p>

Názov	Opis	Pracovné podmienky a profil
Odborník v oblasti zdravia, bezpečnosti a životného prostredia	Odborník v oblasti zdravia, bezpečnosti a životného prostredia zabezpečuje predchádzanie priemyselným rizikám, dohliada na dodržiavanie hygieny a pracovné podmienky, prispieva k výrobe bez znečisťovania. Je manažérom rizík, ktorý uplatňuje firemnú politiku v oblasti bezpečnosti životného prostredia, ako aj preventívne opatrenia.	Táto práca si vyžaduje dobrú fyzickú odolnosť, sebaovládanie, iniciatívu, všímavosť a obozretnosť. Keďže je táto pracovná pozícia prepojená s ďalšími oddeleniami v podniku, vyžaduje si jasný úsudok a pedagogické a interpersonálne zručnosti.
Špecialistka kvality ovzdušia	Špecialistka kvality ovzdušia zabezpečuje prevádzku a údržbu monitorovacích staníc zodpovedných za kontrolu kvality ovzdušia. Spracováva a kontroluje denné údaje získané z rôznych senzorov umiestnených na území, za ktoré zodpovedá.	Táto špecialistka v rámci svojho územia veľa cestuje, čo znamená, že musí byť autonómna. Jej zásahy si vyžadujú dobrú znalosť elektroniky, elektrotechniky a automatizácie.
Lesný technik	Lesný technik hospodári s lesnými plochami. Zaisťuje ich ochranu a údržbu. Zaisťuje udržateľné hospodárenie s lesom. Vykonáva zásahy v troch hlavných oblastiach: produkcia dreva, ochrana biodiverzity a komunikácia s verejnosťou.	Hoci je často v teréne, súčasťou jeho práce je aj administratíva: štatistika, mapovanie zdravotného stavu stromov, účtovníctvo, hospodárenie. Táto práca si vyžaduje autonómiu a komunikačné zručnosti.
Špecialistka na uhlíkovú stopu	Táto špecialistka pomáha podnikom a komunitám zmeniť ich stratégie s cieľom obmedziť ich emisie skleníkových plynov, a tak i vplyv ich činností na klímu. Jej úloha je dvojaká: vykonávať audit emisií skleníkových plynov a odporúčať riešenia na ich zníženie.	Toto povolanie si vyžaduje syntetické a organizačné zručnosti, ako aj precíznosť a solídne odborné vedomosti. Aby dokázala obhájiť svoje odporúčania, musí mať dobrý ústny prejav a vedieť pôsobiť presvedčivo a pedagogicky.
Ekologický poradca	Ako odborník v oblasti životného prostredia a udržateľného rozvoja ekologický poradca poskytuje rady, podporu pri rozhodovaní a facilitáciu projektov. Poskytuje podporu rozhodovacím orgánom v environmentálnych otázkach a vedie projekty udržateľného rozvoja.	Táto funkcia si vyžaduje vedomosti a zručnosti z oblasti udržateľného rozvoja. Ekologický poradca musí mať výnimočné komunikačné schopnosti, pretože je potrebné, aby pracoval s viacerými partnermi. Vyžadujú sa tiež zručnosti z oblasti projektového manažmentu.

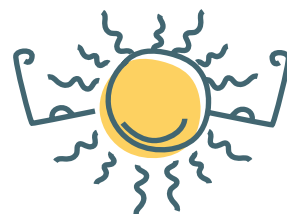
Objavovanie zelených pracovných miest?

<p>Mostná, vodná a lesná inžinierka</p>	<p>Táto inžinierka pracuje na územnom plánovaní, ochrane prírodných území a ich propagácii. Zúčastňuje sa na navrhovaní, vytváraní, implementácii a hodnotení verejných politík v niekoľkých oblastiach: klíma, energia, bývanie, doprava, poľnohospodárstvo.</p>	<p>Mostná, vodná a lesná inžinierka môže vykonávať náplň svojej práce na ministerstvách, pre miestne úrady alebo v súkromnej sfére.</p>
<p>Inžinier v oblasti výskumu prírodného prostredia</p>	<p>Inžinier v oblasti výskumu prírodného prostredia je správcom prírody. Vyvíja, prispôbuje a implementuje techniky monitorovania pozitívnych a negatívnych zmien v prírodnom prostredí. Vykonáva zber údajov a pozorovania v teréne (flóra, fauna, pôda, zavlažovanie, atď.).</p>	<p>Toto povolanie sa vykonáva v troch rôznych typoch prostredia: v kancelárii, vo výskumnom alebo učebnom laboratóriu a vonku v teréne. Cestovanie, niekedy aj na dlhšiu dobu, nie je vylúčené.</p>
<p>Ekologická inžinierka</p>	<p>Ekologická inžinierka skúma, analyzuje a predpovedá vplyv ľudských činností na životné prostredie a biodiverzitu. Je expertkou na fungovanie prírodných alebo antropizovaných (človekom vytvorených) ekosystémov. Zabezpečuje ochranu a zachovanie životného prostredia.</p>	<p>Táto práca si vyžaduje vedecký prístup, dobrú znalosť nástrojov GIS (geografického informačného systému) a technického jazyka. Ekologická inžinierka nemá problém s komunikáciou v písomnej (správy) ani ústnej forme (kontakt s viacerými partnermi, sprostredkovanie stretnutí) a musí mať skúsenosti s riadením projektov.</p>
<p>Projektový manažér pre prírodné dedičstvo</p>	<p>Osoba zodpovedná za dedičstvo prírodného územia vytvára, implementuje a riadi všetky opatrenia na ochranu a zveladenie tohto dedičstva. Je zodpovedná za projekty realizované v jej lokalite: vývojové práce, rozvoj turizmu a ďalšie.</p>	<p>Táto práca, ktorá je založená na uvažovaní, koordinovaní a príprave projektov, zahŕňa vzťahy s množstvom aktérov. Vyžaduje si tiež technické a organizačné zručnosti. Čas venovaný pracovným stretnutiam je preto dôležitý, projektový manažér pre prírodné dedičstvo však cestuje za prácou aj do terénu.</p>
<p>Riaditeľka národného parku</p>	<p>Riaditeľka národného parku alebo rezervácie riadi všetky činnosti na ochranu a zveladenie týchto území. Ako manažérka zodpovedá za rozpočet, riadi tímy, ako aj projekty na ochranu a rozvoj jej štruktúry.</p>	<p>Riaditeľka musí spolupracovať s vedcami zo svojho tímu, poznať environmentálne právo, dohliadať na komunikáciu s verejnosťou, organizovať vzťahy medzi parkom a miestnymi úradníkmi. Vyžadujú sa diplomatickosť, technické, právnické a manažérske zručnosti.</p>

Svet práce sa neustále vyvíja. Niektoré z tu uvedených pracovných miest sa pravdepodobne výrazne zmenia, obzvlášť v dôsledku automatizácie a digitálnych technológií. Niektoré pracovné miesta môžu zaniknúť a môžu sa vytvoriť nové, ktoré budú zodpovedať vývoju našich spoločností. Preto je dôležité držať s týmto vývojom krok.

3

3. Objavovanie ekologizačných pracovných miest?

3-1: Zmeny v ekonomických sektoroch.

3-2: Katalóg ekologizačných pracovných miest.

3-1: Zmeny v ekonomických sektoroch.

O čo ide?

Ako vysvetľuje druhá kapitola, všeobecne sa akceptuje, že zelená ekonomika zahŕňa dve zložky: ekologické a okrajové činnosti.

Okrajové činnosti zlepšujú kvalitu životného prostredia bez toho, aby to bol ich hlavný cieľ. Ide primárne o 6 sektorov, ktoré produkujú veľké množstvo emisií skleníkových plynov (pozri graf) a ktoré sa prostredníctvom úplnej transformácie spôsobov výroby alebo svojho zamerania snažia toto znečistenie obmedziť. V posledných rokoch sa environmentálne predpisy sprísnil, aby prinútili tieto sektory prejsť nevyhnutnou ekologickou transformáciou.

- * Doprava
- * Stavebníctvo
- * Poľnohospodárstvo a chov zvierat
- * Lesníctvo
- * Rybolov
- * Výrobný priemysel

Práve v týchto okrajových činnostiach nachádzame ekologizačné pracovné miesta najčastejšie. Treba poznamenať, že sektor služieb možno tiež pridať do zoznamu sektorov, ktoré prechádzajú ekologickou transformáciou, a to napríklad pre prudký rozvoj ekoturizmu.“

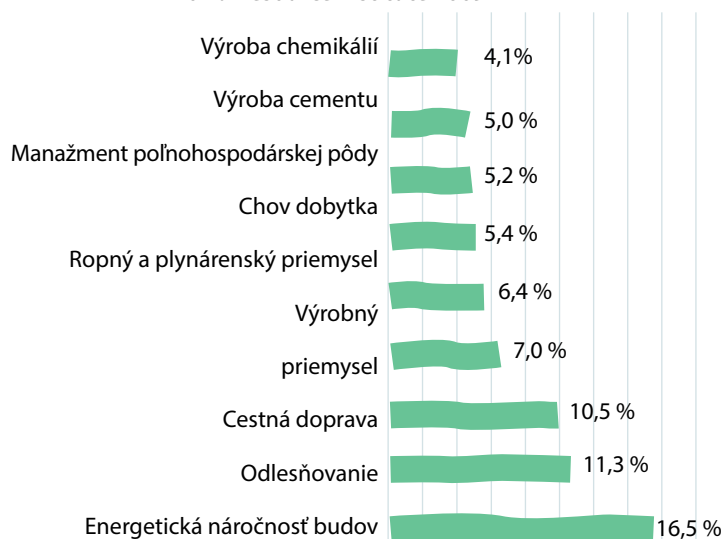
Ekologizačné pracovné miesta: Povola-
nia, ktorých primárnym zámerom nie je
ochrana životného prostredia, no integrujú
nové „súbory zručností“, aby vo svojej praxi
významným a merateľným spôsobom
zohľadnili životné prostredie.

Pokiaľ ide o podiel ekologizačných pra-
covných miest na trhu práce, v porovnaní so
zelenými pracovnými miestami je oveľa väčší.

Zelená ekonomika = ekologické činnosti + okrajové činnosti“

**Sektory s najvyššími emisiami skleníkových plynov
World Resource Institute 2009**

Zameranie na okrajové činnosti

Stavebníctvo

Súhrnná spotreba energie obytných a kancelárskych budov predstavuje hlavný zdroj emisií skleníkových plynov s podielom viac než 16%. Energetická renovácia budov je preto pri znižovaní emisií najväčšou výzvou. Prioritou je eliminácia tepelných únikov, to znamená lepšie izolovanie domov a budov. Sprísňuje sa legislatíva a vytvárajú sa schémy pomoci, ktoré stimulujú takýto druh renovácií. Tieto transformácie však ovplyvňujú aj nové stavby. Opäť sa to deje cez nariadenia, ktoré podporujú použitie účinnejších materiálov a techník, ako sú solárne ohrievače vody, tepelné čerpadlá, rekuperácia dažďovej vody, atď., s cieľom dosiahnuť ekologický dizajn alebo dokonca energeticky pozitívne budovy. Stavebný sektor pravdepodobne patrí k najviac zasiahnutým sektorom z hľadiska ekologizácie ekonomiky, čo má výrazný vplyv na tvorbu pracovných miest a očakávané zručnosti.

Lesníctvo

Ak hovoríme o lesníctve ako o druhom najväčšom producentovi emisií skleníkových plynov, je to pre odlesňovanie. Lesné ekosystémy majú prirodzenú schopnosť absorbovať CO₂. Neprimeraná ťažba v lese túto kapacitu obmedzuje a podiel lesníctva na náraste skleníkových plynov v atmosfére dosahuje 11%. Následky sú poľutovaniahodné aj z hľadiska domorodého obyvateľstva, biodiverzity, degradácie pôdy a vodných zdrojov.

Na obmedzenie odlesňovania a podporu regulovaného, zodpovedného a udržateľného využívania zdrojov dreva sa prijímajú usmernenia. Zahŕňajú napríklad označovanie spôsobu využitia lesa, zalesňovanie, adaptáciu druhov či vyhlásenie niektorých lesov za rezervácie.

Doprava

Odhaduje sa, že cestná doprava prispieva k emisiám skleníkových plynov viac než 10 percentami. K tomu treba pripočítať lodnú a leteckú dopravu, ktoré sa v posledných dekádach výrazne rozvinuli a ktoré využívajú druhy palív produkujúce množstvo emisií.

Trendy smerujú k obmedzeniu dopravy osobnými vozidlami a k podpore verejnej dopravy vrátane železničnej, ako aj ekologickej mobility. V strednom a dlhodobom horizonte je cieľom zmena smerom k oveľa čistejším druhom dopravy. Špeciálny dôraz sa kladie na:

- ✳ bezplatnú verejnú dopravu v niektorých mestách
- ✳ podporu zdieľanej dopravy a obmedzenie najvyššej povolenej rýchlosti v zastavaných oblastiach
- ✳ motivovanie ku kúpe elektrických vozidiel či vozidiel s hybridným pohonom
- ✳ podporu cyklo dopravy, teda cyklistických ciest a všetkých typov „mäkkej mobility“
- ✳ vývoj ekologickejších leteckých motorov
- ✳ oživenie plachtového pohonu v obchodnom lodstve a iné

Toto smerovanie ukazuje na významnú transformáciu priemyslu, ktorá vytvorí množstvo pracovných miest v strojárstve, výskume a vývoji, ale aj vo výrobe.

Priemyselná výroba

Za posledné storočie priemysel maximalizoval svoju produkciu, aby uspokojil požiadavky rastúcej svetovej populácie, stúpajúcich životných štandardov a narastajúcej urbanizácie. Avšak priemyselná výroba, ktorá spotrebúva množstvo energie (elektriny a plynu) a vody, je momentálne štvrtým najväčším sektorom z hľadiska emisií skleníkových plynov. Činnosti tohto sektora škodia nášmu zdraviu, znečisťujú naše ovzdušie, kontaminujú pôdu a vodu a vyčerpávajú svetové zdroje.

Priemyselný sektor sa potrebuje rýchlo transformovať, aby sa zlepšila energetická efektívnosť a využívanie zdrojov. Podniky budú musieť energeticky zefektívniť svoje závody, používať recyklované materiály a zaviesť nové výrobné procesy. Napríklad v oceliarskom priemysle by zvýšenie používania kovového šrotu viedlo k nižšej spotrebe energie, vody a pôdy a znížilo by emisie skleníkových plynov. V záujme dosiahnutia tohto cieľa, budú orgány verejnej moci musieť prijať regulačné a motivačné opatrenia, ktoré posunú priemysel smerom preč od lineárnej ekonomiky – v ktorej sa suroviny vyťažujú, pretvoria, spotrebujú a následne zlikvidujú – a všeobecne zavedú dekarbonizáciu, cirkulárnu ekonomiku a efektívne využívanie zdrojov.

Poľnohospodárstvo a chov zvierat

Ak spočítame vplyv chovu zvierat a využívania pôdy, poľnohospodárstvo produkuje viac než 10% zo všetkých emisií skleníkových plynov. Má závažný negatívny vplyv na životné prostredie. Poľnohospodárstvo však môže mať aj pozitívny vplyv, pretože plodiny a pôdy absorbujú skleníkové plyny a niektoré poľnohospodárske postupy znižujú riziko záplav.

Jednou z hlavných výziev, ktorým sektor poľnohospodárstva čelí, je nasýtiť svetovú populáciu a zároveň znížiť svoju ekologickú stopu a zachovať prírodné zdroje pre budúce generácie. Poľnohospodári urobili pokrok vo používaní živín, pesticídov, energie a vody, ktorých množstvo na jednotku plochy sa znížilo. Napriek týmto zlepšeniam je potrebné toho spraviť viac a tu orgány verejnej moci zohrávajú dôležitú úlohu v podpore udržateľného alebo ekologického poľnohospodárstva, posilnení vzdelávania v oblasti stravovania a zlepšení organizácie riadenia vodných zdrojov.

Rybolov

Populácie rýb, kôrovcov a mäkkýšov sú obnoviteľné, ale nie nevyčerpatelné. Keď objem lovu v oceánoch prekročí hranicu, za ktorou sa už populácia rýb nedokáže obnovovať, môže sa zmenšiť alebo dokonca skolabovať. Jedným z dôvodov nadmerného rybolovu je rýchly technický pokrok v posledných 70 rokoch. Čoraz efektívnejšie siete, sonary, radary a iné prostriedky vyhľadávania rýb pomáhajú nájsť a sledovať húfy rýb. Objavili sa aj lode s mraziarenskými zariadeniami, ktoré môžu zostať na mori celé mesiace. Rybári vlečú ťažké siete po morskom dne, čím ničia prirodzené prostredie, koraly a hubky a zachytávajú vedľajšie druhy alebo morské cicavce, ktoré potom odhodí späť do oceánu.

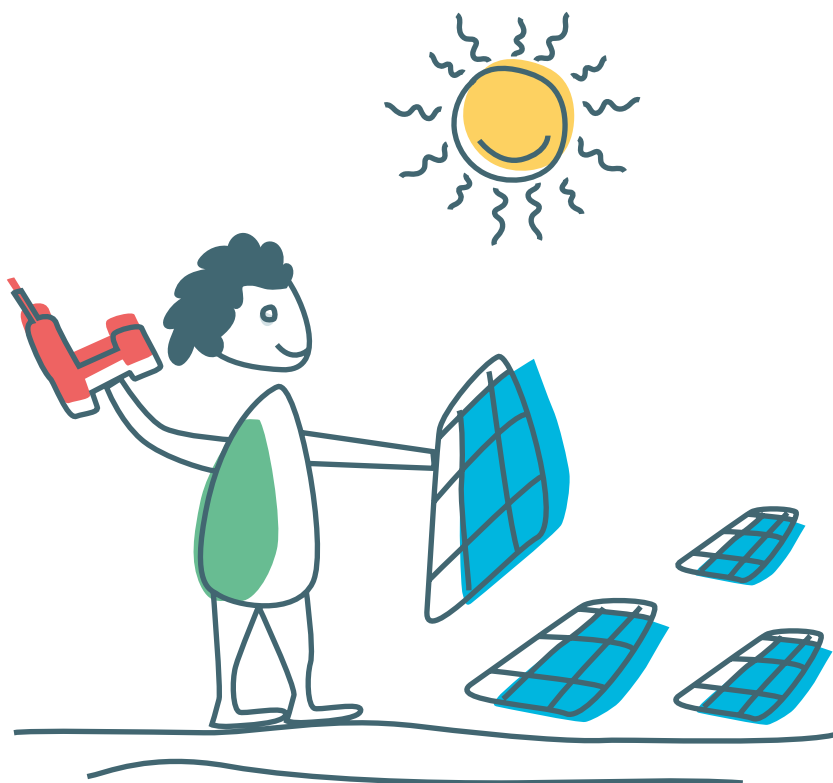
Zabezpečenie lovu rýb, ktorý neohrozuje ekosystém, ochraňuje životné prostredie a natrvalo poskytuje ľuďom pracovné miesta a potravu, si vyžaduje dohľad nad praxou v tomto sektore.

3-2: Katalóg ekologizačných pracovných miest.

O čo ide?

Táto časť má za cieľ umožniť vám identifikovať hlavné ekologizačné povolania. Len zriedkavo sa jedná o nové povolania a najčastejšie ide o už existujúce povolania, ktoré sa menia. Pracovníci v nich nadobúdajú nové zručnosti, čím podporujú transformáciu ich sektora. Katalóg nie je úplný. Informácie v ňom sú všeobecné. V jednotlivých krajinách a regiónoch sa môžu vyskytovať určité osobitosti. Základné informácie uvedené v tomto katalógu tvoria len odrazový bod pre vaše úvahy a bádanie. Ďalšie informácie je možné ľahko dohľadať na internete. Pozri zoznam užitočných stránok na konci tejto príručky.

Poznámka: V nasledujúcom katalógu sa pri opise pracovných miest striedavo používa ženský a mužský rod. Autor zvolil tento prístup s cieľom ukázať, že tieto povolania môžu vykonávať ženy aj muži.

Povolania v stavebníctve

Názov	Opis	Pracovné podmienky a profil
Inštalatérka sanitárnych a tepelných zariadení	Inštalatérka robí montáž, opravy a údržbu vstupného a výstupného vodovodného a plynového potrubia prislúchajúceho k samotným zariadeniam. Takisto vykonáva montáž a opravy sanitárnych zariadení: vaní, bojlerov, meračov, vodovodných batérií.	Poradenstvo a inštalácia zariadení šetriacich vodu a energie, ako sú: solárny ohrievač vody, tepelné čerpadlo, systém rekuperácie vody, atď.
Strechár	Strechár stavia a opravuje strechy budov alebo rodinných domov. Inštaluje tepelnú izoláciu pod strechu.	Poradenstvo ohľadom výberu strešnej krytiny a izolačných materiálov podľa regiónu a podnebia.
Murárka	Murárka vykonáva konštrukčné práce na rodinných domoch a budovách. Kladie základy a stavia steny alebo priečky v kontexte novej výstavby alebo údržby a renovácie.	Inštalácia izolácie na vonkajšej strane budovy. Zohľadňovanie tepelnej výmeny a tepelných mostov budov.
Stavebný elektrikár	Stavebný elektrikár realizuje všetky elektrické inštalácie, distribúciu a zapojenie elektrických spotrebičov v priemyselných budovách, obytných domoch a kanceláriách.	Poradenstvo a inštalácia smart zariadení, ktoré podporujú úsporu energií: automatizácia domácností. Pripojenie k obnoviteľným zdrojom: napríklad solárna a veterná energia.
Stavebná inšpektorka	Stavebná inšpektorka vykonáva povinnú diagnostiku nehnuteľností v rámci predaja, prenájmu alebo práce na nehnuteľnosti. Po prehliadke priestorov z hľadiska platných predpisov zostaví správu.	Identifikácia znečisťujúcich materiálov: azbest, olovo. Energetická rovnováha budovy. Riadenie regulačných zmien.
Architekt	Architekt je zodpovedný za rôzne fázy výstavby budovy (súkromnej alebo verejnej): od návrhu až po prevzatie diela. Musí zohľadňovať technické, regulačné a finančné obmedzenia.	Vie, ako postaviť budovy, ktoré spotrebúvajú veľmi málo energií a obmedzujú používanie fosílnych palív (ropa, zemný plyn, atď.) podporou obnoviteľných energií.

Povolania v lesníctve

Názov	Opis	Pracovné podmienky a profil
Lesníčka	Zabezpečuje optimálny vývin lesného porastu. Jej úlohou je získať zdravé stromy značnej veľkosti, aby optimalizovala výnos z ťažby a zabezpečila regeneráciu lesa.	Súlad s pravidlami vyplývajúcimi z ekologickej certifikácie. Zohľadňovanie vplyvov globálneho otepľovania na vývin druhov počas výsadby.
Drevorubač – Operátor lesníckych strojov	Drevorubač vykonáva práce súvisiace s ťažbou dreva na účely využívania a údržby lesa. Často riadi vyvážacie stroje na približovanie dreva k lesnej ceste, odkiaľ ho nákladné autá odvezú na pílu.	Vedomosti o ekosystémoch a ich ochrana. Uplatňovanie štandardov, ktoré vyplývajú z ekologickej certifikácie.
Lesná audítorka	Audítorka uplatňuje systematické, nezávislé a zdokumentované postupy s cieľom získať audítorské dôkazy, objektívne ich vyhodnotiť a určiť, v akom rozsahu sú splnené dané kritériá.	Proces certifikácie pre označovanie udržateľného a zodpovedného hospodárenia s lesom.

Povolania v doprave

Názov	Opis	Pracovné podmienky a profil
Vodič	Za volantom svojho nákladného auta vodič zabezpečuje prepravu tovarov. Je zodpovedný za náklad a dohliada na úkony spojené s nakladaním a vykladaním. Okrem vedenia vozidla vykonáva obchodné a administratívne funkcie.	Ekologické jazdenie. Optimalizácia trás.
Trénerka ekologického jazdenia	Trénerka ekologického jazdenia poskytuje teoretické a praktické rady, často vo firmách, čím pomáha vodičkám a vodičom osvojiť si nové reflexy za volantom s cieľom obmedziť znečistenie a šetriť palivom.	Ekologické jazdenie znižuje spotrebu, obmedzuje emisie skleníkových plynov a znižuje riziko nehôd.
Mechanik bicyklov	Mechanik bicyklov vykonáva údržbu a opravy všetkých druhov bicyklov. Popri tom môže tiež zabezpečovať predaj vybavenia (bicykle, náhradné diely).	Elektrický bicykel. Nákladný bicykel.

Objavovanie ekologizačných pracovných miest?

Mechanika údržby automobilov	Mechanika rozoberá, kontroluje, opravuje a nastavuje mechanické systémy, ako aj elektrické vybavenie motorových vozidiel rôznych značiek.	Ekologické nastavenia. Hybridné motory. Elektrické motory. Recyklácia súčiastok a odpadu.
Riadiaci pracovník v cestnej doprave	Dohliada na činnosť pracoviska prevádzky cestnej dopravy z technického, obchodného, sociálneho a finančného pohľadu, v súlade s predpismi a so zreteľom na kvalitu (služby, náklady, lehoty).	Dodržiavanie regulačných zmien. Optimalizácia trás a organizácia ciest so zapojením multimodálneho prístupu.

Povolania v poľnohospodárstve: chov zvierat, rybolov a zelené plochy

Názov	Opis	Pracovné podmienky a profil
Rybár	Je všestranný, udržiava člň, sieť a zároveň sa zúčastňuje lovu rýb. Pripravuje rozličné rybárske náčinie, hádže ho do mora, sleduje ho a vyťahuje ho, keď sa chytí dostatočné množstvo rýb alebo kôrovcov. Podieľa sa na navigácii.	Dodržiavanie kvót a sezón pre udržateľný rybolov. Používanie selektívnej a vhodnej rybárskej výstroje, s cieľom vyhnúť sa vedľajším úlovkom alebo poškodeniu morského dna.
Záhradníčka	Záhradníčka vytvára, rozvíja a udržiava parky, záhrady a športoviská. Behom roka má na starosti prípravu pôdy, sebu, výsadbu kvetín alebo kríkov a údržbu chodníkov a trávnikov.	Udržateľné záhradníctvo, bez pesticídov, obozretnosť v otázke zdrojov vody, kompostovanie, ochrana biodiverzity.
Ekologický poľnohospodár	Ekologický poľnohospodár je zároveň riaditeľom spoločnosti a pracovníkom v poľnohospodárstve. Vykonáva činnosti spojené s kultiváciou, spracovaním a predajom plodín zo svojho pozemku. Pripravuje pôdu, seje, sadi, zavlažuje, bojuje s chorobami/škodcami, následne zbiera úrodu a predáva ju.	Ekologické poľnohospodárstvo: Spôsob výroby bez použitia syntetických látok, ako sú pesticídy, lieky, syntetické hnojivá a geneticky modifikované organizmy.
Technická poradkyňa pre oblasť poľnohospodárstva	Poradkyňa pre oblasť poľnohospodárstva pomáha poľnohospodárom vylepšiť ich postupy a riadenie ich fariem. Je partnerkou pre poľnohospodárky a poľnohospodárov.	Schopnosť poradiť, ako sa prispôsobiť klimatickým zmenám, znížiť znečistenie, zachovať kvalitu pôdy a podzemnej vody, prejsť na ekologické poľnohospodárstvo, atď.

Povolania vo výrobnom priemysle

Názov	Opis	Pracovné podmienky a profil
Inžinier pre obalové materiály	Vo výskume a vývoji je úlohou inžiniera pre obalové materiály zlepšovať existujúce obaly a vytvárať nové riešenia, ktoré spĺňajú očakávania spotrebiteľov, technické a finančné obmedzenia a nové nariadenia.	Zohľadňovanie regulačných zmien týkajúcich sa používania jednorazových plastových predmetov, cirkulárnej ekonomiky, nedostatku zdrojov, atď.
Nákupkyňa	Nákupkyňa je odborníčka v obstarávaní. Posudzuje ponuky, vyberá produkty a jedná o cenách podľa potrieb spoločnosti. Často sa to deje prostredníctvom veľkoobchodníčok.	Zohľadňovanie environmentálnych vlastností produktov, cirkulárnej ekonomiky, usmernení k lokálnym nákupom, nedostatku zdrojov, atď.
Manažér v oblasti kvality, životného prostredia, ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci (QHSE)	Manažér QHSE definuje, uplatňuje a monitoruje postupy a prístupy týkajúce sa environmentálnej bezpečnosti v rámci podniku.	Detailná znalosť príslušných nariadení týkajúcich ochrany životného prostredia.

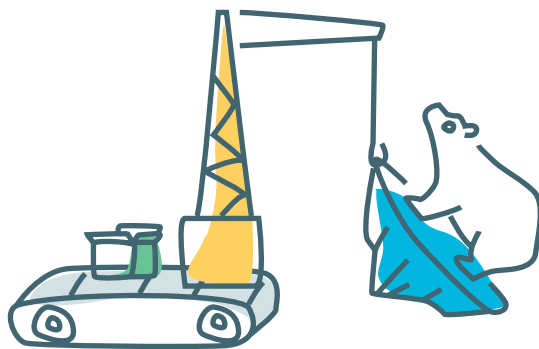
4

4. Nové zručnosti v zelenej ekonomike

4-1: Aký vplyv má zelená ekonomika na zručnosti?

4-2: Slovník udržateľného rozvoja.

4-3: Príklady zelených vzdelávacích programov vo svete.

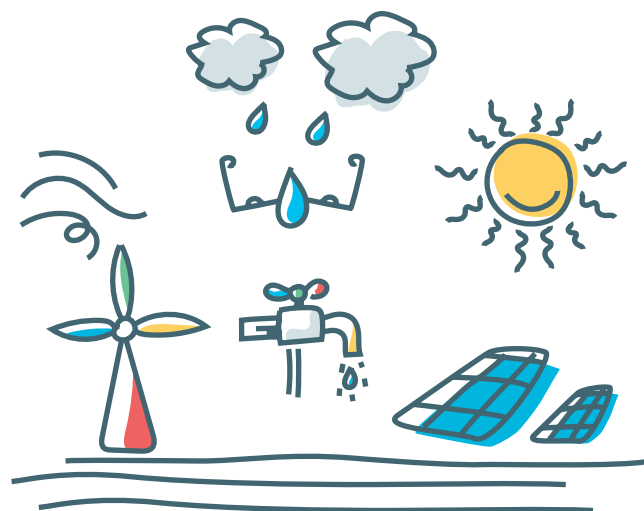
4-1: Aký vplyv má zelená ekonomika na zručnosti?

O čo ide?

Kompetencia: Schopnosť vykonávať fyzickú alebo psychickú činnosť získaná prostredníctvom vzdelávania a praxe. Termínom „kompetencia“ sa všeobecne označujú vedomosti, zručnosti a skúsenosti nevyhnutné pre vykonávanie určitej úlohy alebo zamestnania.

Zručnosti teda mobilizujeme vo svojej profesijnej činnosti každý deň. Niektoré zručnosti sú prierezové a dajú sa uplatniť vo viacerých povolaniach alebo sektoroch, iné sú zas veľmi špecifické.

Na Konferencii o zmene klímy (COP 21) v roku 2015 sa krajiny sveta v Parížskej dohode zaviazali minimalizovať vplyv klimatických zmien na ľudí, ekosystémy a ekonomiku obmedzením globálneho otepľovania na menej ako 2°C do roku 2100.

Na tento účel sa každá krajina musí zaviazat' zásadne znížiť svoje emisie skleníkových plynov, čo predpokladá rýchly prechod na ekologicky udržateľnú a sociálne inkluzívnu ekonomiku. To znamená značné investície do vzdelávania pracovníkov, aby získali zručnosti potrebné na vykonávanie povolání v tejto zelenej ekonomike.

3 vysvetlenia novej potreby zručností

Transformácie vyvolané zelenými ekonomikami ovplyvňujú potrebu zručností tromi spôsobmi:

- 1. Ekologická reštrukturalizácia.** Je to posun činností a zamestnanosti v ekonomike od sektorov produkujúcich veľa znečistenia smerom k tým s nízkymi emisiami uhlíka. Napríklad obmedzenie cestnej dopravy v prospech železničnej. Zníženie zamestnanosti v upadajúcich sektoroch bude musieť byť sprevádzané plánom rozvoja zručností, ktorý umožní preškolenie pracovníkov a zabezpečiť prístup k pracovným miestam vytvoreným v rastúcich sektoroch. Nie je to nevyhnutne o nových zelených zručnostiach, ale o potrebe zvýšiť potenciál pracovníkov získať prístup k pracovným miestam, ktorých počet narastá. Tento vývin je kvantitatívny.
- 2. Vytváranie nových povolání.** Vývoj nových technológií vedie k vzniku úplne nových povolání. Napríklad „technik solárnej energie“ sa často uvádza ako nové povolanie, ktoré si vyžaduje príslušné školenia a prispôsobenie systémov kvalifikácie.
- 3. Ekologizácia existujúcich pracovných miest.** Ako už bolo uvedené, v tradičných sektoroch ekonomiky sa mnoho povolání musí prispôbiť situácii a novým nariadeniam. Napríklad automechanici dnes musia byť schopní opraviť elektrické vozidlá. Poľnohospodári zas musia vedieť pri produkcii používať menej vody a fungicídov alebo sa musia naučiť pestovať odrody rastlín prispôbenedé novým klimatickým podmienkam. Tu sa zas očakáva kvalitatívny vývin zručností.

Prechod smerom k ekologicky udržateľným a inkluzívnym ekonomikám a spoločnostiam sa nemôže udiť, pokiaľ na pracovnom trhu nie sú dostupné zručnosti potrebné pre nové pracovné miesta. Úspešné naplnenie záväzkov Parížskej dohody závisí od investícií do vzdelávania, aby došlo k rozvoju zručností potrebných na splnenie nových požiadaviek a predišlo sa nesúlade medzi zručnosťami a potrebami pracovného trhu.

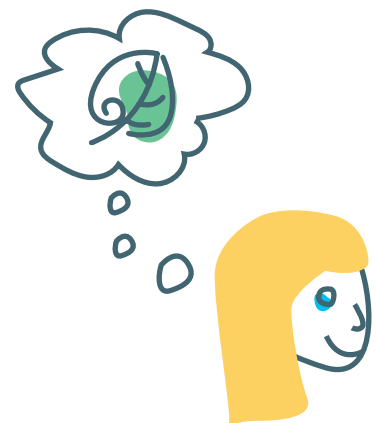
4-2: Slovník udržateľného rozvoja.

O čo ide?

Pri prehliadaní pracovných ponúk a charakteristík jednotlivých zelených alebo ekologizačných pracovných miest je ľahké si všimnúť, že v posledných rokoch nastala nutnosť vytvoriť novú slovnú zásobu pre opis nových činností a zručností, ktorých vznik podnietila ekologizácia ekonomiky. Na tomto mieste vám ponúkame krátky stručný slovník, aby sme vám pomohli identifikovať súbory zručností, ktoré by mohli byť užitočné pre úspech vašich projektov.

Základné zručnosti pre zelené pracovné miesta (zdroj ILO):

- ✧ Povedomie o životnom prostredí
- ✧ Redukcia odpadu a hospodárenie s ním
- ✧ Efektívnosť využívania energie a vody

Slovník udržateľného rozvoja

(Zoradené abecedne – Zdroj: slovná zásoba udržateľného rozvoja – Francúzska vláda - 2015)

- ✧ **Agrolesníctvo:** Poľnohospodárske výrobné postupy, ktoré na jednom mieste kombinujú výsadbu stromov spolu s inými plodinami tak, aby sa vzájomne pozitívne ovplyvňovali.
- ✧ **Biodiverzita:** Rozmanitosť živých organizmov, ktorá sa posudzuje na základe druhovej rozmanitosti, genetickej rozmanitosti v rámci jednotlivých druhov, ako aj organizácie a distribúcie ekosystémov.
- ✧ **Bioklimatická budova:** Budova, ktorej priestorové usporiadanie a dizajn zohľadňujú podnebie a bezprostredné prostredie s cieľom znížiť potrebu energie na vykurovanie, chladenie a osvetlenie.

- ✳ **Biopalivo:** Palivo, ktoré pozostáva z priemyselných derivátov, ako sú plyny, alkohol, étery, oleje a estery získané po spracovaní produktov rastlinného alebo živočíšneho pôvodu.
- ✳ **Cirkulárna ekonomika:** Organizácia ekonomických a spoločenských činností za použitia spôsobov výroby, spotreby a výmeny, ktoré sú založené na ekologickom dizajne, opravovaní, opätovnom použití a recyklovaní a majú za cieľ znížiť spotrebu zdrojov a zmierniť škodu na životnom prostredí.
- ✳ **Ekologická certifikácia:** Postup, ktorý garantuje, že produkt alebo výrobný proces zohľadňuje ochranu životného prostredia v súlade príslušnými požiadavkami; v širšom zmysle slova samotná záruka.
- ✳ **Ekologická daň:** Daň uvalená na tovary, služby alebo činnosti za škody, ktoré môžu spôsobiť životnému prostrediu.
- ✳ **Ekologická stopa:** Ukazovateľ, ktorý stanovuje množstvo prírodných zdrojov potrebných na zaistenie spotreby jednotlivca, obyvateľstva alebo činnosti a na asimiláciu nimi vyprodukovaného odpadu, pri používaní bežných technológií.
- ✳ **Ekologická štvrť:** Mestská oblasť rozvíjaná a riadená podľa cieľov udržateľného rozvoja a postupov, ktoré si vyžadujú angažovanosť všetkých jej obyvateľov.
- ✳ **Ekologické jazdenie:** Súbor postupov pri riadení vozidla, ktoré motoristom umožňujú znížiť spotrebu energie vozidla a obmedziť jeho opotrebovanie.
- ✳ **Ekologické poľnohospodárstvo:** Spôsob poľnohospodárskej výroby, ktorý vylučuje použitie syntetických látok, ako sú pesticídy, lieky alebo syntetické hnojivá a geneticky modifikované organizmy.
- ✳ **Ekologický dizajn:** Dizajn produktu, tovaru alebo služby, ktorý sa snaží znížiť svoj negatívny vplyv na životné prostredie v rámci svojho životného cyklu a zároveň sa usiluje zachovať si svoju kvalitu a výkon.
- ✳ **Ekologický priemysel:** Priemysel, ktorý ponúka produkty alebo služby zamerané na zlepšenie a ochranu životného prostredia alebo ktorý používa postupy priateľské k životnému prostrediu.
- ✳ **Energetický mix:** Podiely primárnych zdrojov energií, ktoré krajina, spoločnosť, alebo priemysel spotrebováva, zvyčajne vyjadrené v percentách.
- ✳ **Energeticky pozitívna budova:** Bioklimatická budova navrhnutá tak, aby produkovala v priemere viac energie než spotrebuje.
- ✳ **Environmentálny audit:** Posúdenie fungovania a efektivity systémov riadenia zavedených na ochranu životného prostredia.

- ✳ **Greenwashing:** Falošné prisudzovanie ekologických vlastností určitému produktu, službe alebo organizácii.
- ✳ **Zdravie, bezpečnosť a životné prostredie (HSE):** Riadiaci pracovník pre zdravie, bezpečnosť a životné prostredie pomáha vedeniu spoločnosti pri hodnotení rizík a vytváraní stratégie v súlade s predpismi.
- ✳ **Hybridizácia:** Kombinácia dvoch druhov motorov na pohon motorového vozidla.
- ✳ **Kombinovaná preprava:** Intermodálna preprava tovaru, pri ktorej sa na prepravu vozidiel používajú vagóny.
- ✳ **Premena odpadu na energiu:** Využitie tepla vyprodukovaného pri spaľovaní odpadu, hlavne na výrobu elektriny a tepla.
- ✳ **Recyklácia odpadu:** Súbor techník premeny odpadu po jeho spracovaní, ktorých cieľom je znovuuvedenie časti odpadu do výrobného cyklu.
- ✳ **Schéma pridelovania emisných kvót:** Schéma, ktorá uvaluje na podniky emisné kvóty, aby obmedzila vypúšťanie emisií skleníkových plynov do atmosféry, a zároveň týmto podnikom umožňuje s prebytočnými kvótami medzi sebou obchodovať.
- ✳ **Solárny kolektor:** Zariadenie, ktoré zachytáva slnečné žiarenie a mení jeho energiu na teplo, ktoré prenáša prostredníctvom teplotnosného média.
- ✳ **Spoločenská zodpovednosť podnikov (CSR):** Dobrovoľné začlenenie spoločenských a environmentálnych záujmov do činností podnikov. Podnik, ktorý uplatňuje CSR, sa tak snaží mať pozitívny vplyv na spoločnosť a zároveň byť ekonomicky životaschopný.
- ✳ **Uhlíkové kompenzácie:** Súbor finančných alebo technických opatrení na kompenzovanie všetkých alebo časti emisií oxidu uhličitého do atmosféry, ktoré sú výsledkom určitej činnosti a ktorým nebolo možné predísť alebo ich obmedziť.
- ✳ **Uhlíková stopa:** Ukazovateľ, ktorý meria vplyv určitej činnosti na životné prostredie, predovšetkým emisie skleníkových plynov spojené s danou činnosťou. Môže sa vzťahovať na jednotlivca (v závislosti od jeho životného štýlu), podnik (podľa jeho činností) alebo územie.
- ✳ **Zachytávanie a uskladňovanie CO₂:** Proces zachytávania oxidu uhličitého (CO₂) vyprodukovaného v továrňach a jeho prepravy do úložísk s cieľom zabrániť jeho vypusteniu do atmosféry.
- ✳ **Zelený rast:** Ekonomický rast, ktorý rešpektuje prirodzené životné prostredie a má za cieľ prostredníctvom konkrétnych opatrení alebo inovácií naprávať škody na ňom spôsobené.

4-3: Príklady zelených vzdelávacích programov vo svete.

O čo ide?

Rozvoj environmentálnych zručností je ekologickou a spoločenskou otázkou. Množstvo príkladov po celom svete dokazuje, že zelená ekonomika stimuluje potenciál vysokej zamestnanosti, a najmä je schopná zlepšiť životné podmienky tých najznevýhodnenejších, pokiaľ majú zabezpečenú podporu pri získavaní nových zručností. Táto kapitola má za cieľ ilustrovať tento potenciál na niekoľkých príkladoch (štúdie ILO, 2019).

Burkina Faso: Národný program bioplynární

Od roku 2010 štátne štruktúry v tejto krajine podporujú používanie „bioplynární“ v rodinách chovateľov dobytky, čo umožňuje z výkalov dobytky vyrábať bioplyn na domáce použitie (svietenie a varenie). Bioplynáreň, ktorá umožňuje oddeliť metán, preto vedie k znižovaniu emisií skleníkových plynov. Zvyšky zo systému rodina ďalej používa ako kompost pre poľnohospodársku výrobu. Prispievajú tak k zníženiu používania chemických hnojív o 45%.

Tento nový sektor ekonomiky vytvára pracovné miesta, v ktorých sa uplatňujú nové zručnosti. Rôzni pridružení odborníci, murári, studniari a špecializovaní predajcovia sa môžu zúčastniť 2 až 3 týždňového poloformálneho školenia, kde si osvoja techniky potrebné na realizáciu bioplynární. V roku 2019 sa ich postavilo viac než 8500.

Kirgizská republika: Certifikácia udržateľného lesníctva

V Kirgizskej republike žije viac než milión ľudí v lesnatých oblastiach alebo blízko nich a ich blaho priamo závisí od lesných zdrojov. Dnes sú si spotrebitelia dreva po celom svete vedomí problémov s klímou a chcú záruky, že produkty lesného hospodárstva, ktoré kupujú, neničia lesy a pri ich výrobe nedochádza k zneužívaniu ľudí. Na splnenie týchto požiadaviek boli vytvorené programy certifikácie produktov lesného hospodárstva. FSC (Lesná dozorná rada) je medzinárodná organizácia, ktorá akredituje certifikačné orgány.

V roku 2014 kirgizské Združenie užívateľov lesov a pôdy, v spolupráci so Štátnou agentúrou pre ochranu životného prostredia a lesov, spustilo projekt na certifikáciu produktov lesného hospodárstva cez FSC. Už v roku 2016 poradcovia z FSC navštívili Kirgizsko a školiteľom a nájomníkom pilotných parciel poskytli prípravné kurzy pre audit v Auguste 2017. Podľa medzinárodných štandardov FSC bolo vyškolených 80 ľudí. Kirgizská republika je teraz považovaná za pilotnú krajinu z pohľadu certifikácie a udržateľného, nevyčerpatelného a zodpovedného lesného hospodárstva.

Guyana: Smerom k 100% obnoviteľnej energie

Guyana je jedným z prvých štátov, ktoré sa rozhodli v krátkom horizonte, do roku 2025, prejsť na 100% obnoviteľnej energie. Tento prechod má za cieľ zmierniť negatívne vplyvy klimatických zmien, ako aj znížiť závislosť na importe energie.

Všetky identifikované investičné oblasti otvorili nové príležitosti zamestnať sa a vyvinúť značné úsilie v oblasti odborného vzdelávania na prípravu všetkých potrebných odborníkov pre oblasť energie z vody, vetra, bagasy, biomasy, slnka, biopalív a bioplynu.

5

5. Udržateľné podnikanie

5-1: Vytváranie vlastných pracovných miest v zelenej ekonomike.

5-2: Základné rady pre začínajúce zelené podniky.

5-3: Námety na vytváranie vlastných zelených podnikov v jednotlivých sektoroch.

5-1: Vytváranie vlastných pracovných miest v zelenej ekonomike.

O čo ide?

Zelené alebo udržateľné podnikanie je vynikajúcou príležitosťou pre mladých podnikateľov ovplyvniť dianie okolo seba a vybudovať si svoju budúcnosť. Ponúknutím inovatívnych produktov alebo služieb, ktoré pomôžu ľuďom prijať ekologickejší a udržateľnejší životný štýl, máte príležitosť podieľať sa na „zmene“ vývoja ekonomiky. To vám umožní vytvoriť si svoje vlastné pracovné miesto v súlade s vašimi hodnotami, zručnosťami, ambíciami, a ďalšími.

Pri investovaní do zelenej alebo cirkulárnej ekonomiky majú mladí podnikatelia často na zreteli dva ciele súčasne: spoločenský a environmentálny vplyv. Podporujú produkty lokálnej ekonomiky, ako aj lokálnu zamestnanosť prostredníctvom využitia zručností a znalostí regionálnych pracovníkov. Okrem environmentálnych cieľov sa stratégia zeleného podnikateľa sústreďujú aj na spoločenské ciele. Reálne vplýva na rozvoj; cieľom je podpora miestneho rozvoja a vytvorenie udržateľných pracovných miest.

Zelené podnikanie je nevyhnutnosťou. Aby sa vôbec podarilo dosiahnuť Ciele udržateľného rozvoja (SDG), bude treba urobiť viac, ako len prispôbiť už existujúce podniky. Na zvládnutie globálnych environmentálnych výziev je nevyhnutná nová hospodárska dynamika. To je záväzok, ktorý sa týka ekonomických činností, technológií, produktov a služieb, ktoré obmedzujú emisie skleníkových plynov, znižujú ekologickú stopu, minimalizujú znečistenie a šetria zdrojmi. Projekty, ktoré vytvárajú efektívne a udržateľné ekologické riešenia pomáhajúce nahradiť tradičné spôsoby výroby a transformovať ekonomiku s cieľom obmedziť globálne otepľovanie, sú často založené na inováciách.

Výzvy a príležitosti

Situácia životného prostredia a spoločnosti stimuluje u mladých i starších ľudí veľké úsilie, množstvo nápadov a ochotu pustiť sa do vytvárania zelených podnikov. Popri príležitostiach, ktoré môžu napomôcť ich realizácii, musia vedúci projektov počítať aj s veľkými výzvami.

Výzvy:

- ✳ **Informovanosť:** Keďže projekty zeleného podnikania sa často realizujú v nových sektoroch, či dokonca vo vysoko inovatívnych špecializovaných odvetviach, existuje málo dostupných informácií, ktoré by umožnili novým podnikateľom pripraviť svoj projekt a najmä prieskum trhu.
- ✳ **Školenie:** Ponuka školení pre projekty, ktoré sú založené na nových zelených povolaniach alebo nových zručnostiach, je takisto užšia než pri tradičných povolaniach.
- ✳

- * **Konkurencieschopnosť:** Výrobky zelených podnikov, ktoré sú alternatívou k výrobkom tradičnej ekonomiky, sú často drahšie, pretože sa mnohokrát vyrábajú remeselným spôsobom. Presvedčiť zákazníkov, aby si kúpovali produkty zelenej a udržateľnej ekonomiky namiesto priemyselne vyrábaných a jednorazových produktov je výzvou.
- * **Financovanie projektu:** Vytvoriť si finančný plán je pre podnikateľa často zložité. Pre podnikateľov v zelenej ekonomike je to ešte zložitejšie. Tradičné štruktúry financovania (banky) idú do rizika len nerady. Často sú voči inovatívnym projektom podozrievavejšie než voči projektom tradičnej ekonomiky.

Príležitosti:

- * **Nádejný trh:** Potreba ekologizovať ekonomiku je príležitosťou pre vedúcich projektov. Regulačné zmeny, ktoré zakazujú napríklad jednorazové plasty, podporujú zateplovanie budov alebo konzumáciu ekologických výrobkov, volajú po vytvorení nových podnikov schopných uspokojiť trh. Je potrebné preskúmať nové možnosti a podporovať inovácie. Materiály, ktoré sa v minulosti vyhazovali, dnes predstavujú zdroj bohatstva. Nakoniec, spotrebitelia sa dožadujú výrobkov, ktoré lepšie odrážajú ich hodnoty a záujem prispieť k ekologizácii ekonomiky, hoci by to znamenalo platiť viac za lokálne, udržateľné a spoločensky zodpovedné výrobky.
- * **Nové modely financovania:** Mimo tradičných štruktúr financovania sa vytvárajú nové mechanizmy na financovanie start-upov v zelenej ekonomike. Často sa organizujú výberové konania na granty, do sponzoringu a mikropôžičiek sa zapájajú mimovládne organizácie a orgány miestnej samosprávy finančne pomáhajú projektom, ktoré podporujú vytváranie pracovných miest na miestnej úrovni. Nakoniec, prostredníctvom digitálnych platforiem sa na mobilizácii jednotlivcov k financovaniu nových projektov vo veľkej miere podieľajú aj crowdfundingové systémy.
- * **Podporné programy a siete:** Pre maximalizáciu šance podniku na úspech je dôležité, aby mali začínajúci podnikatelia podporu v príprave a realizácii svojho projektu. Keďže ekosystém podporných štruktúr a nástrojov býva veľmi početný a zriedkakedy koordinovaný, začínajúci podnikatelia môžu mať problém sa v ňom orientovať. **Existujú:**
 - * opatrenia podporované štátom, často prostredníctvom verejnej služby zamestnanosti
 - * školiace štruktúry alebo mimovládne organizácie, ktoré sa špecializujú na vytváranie podnikov
 - * sieť podnikateľov, ktorá podporuje výmeny, zdieľanie skúseností, sponzorstvo a umožňuje nájsť si partnerov
 - * podporné a konzultačné štruktúry, často financované orgánmi miestnej správy, ktoré prijímajú nové podniky v počiatočnej fáze ich činnosti: inkubátory, výrobné laboratória, podnikové hotely, coworkingové priestory, atď.

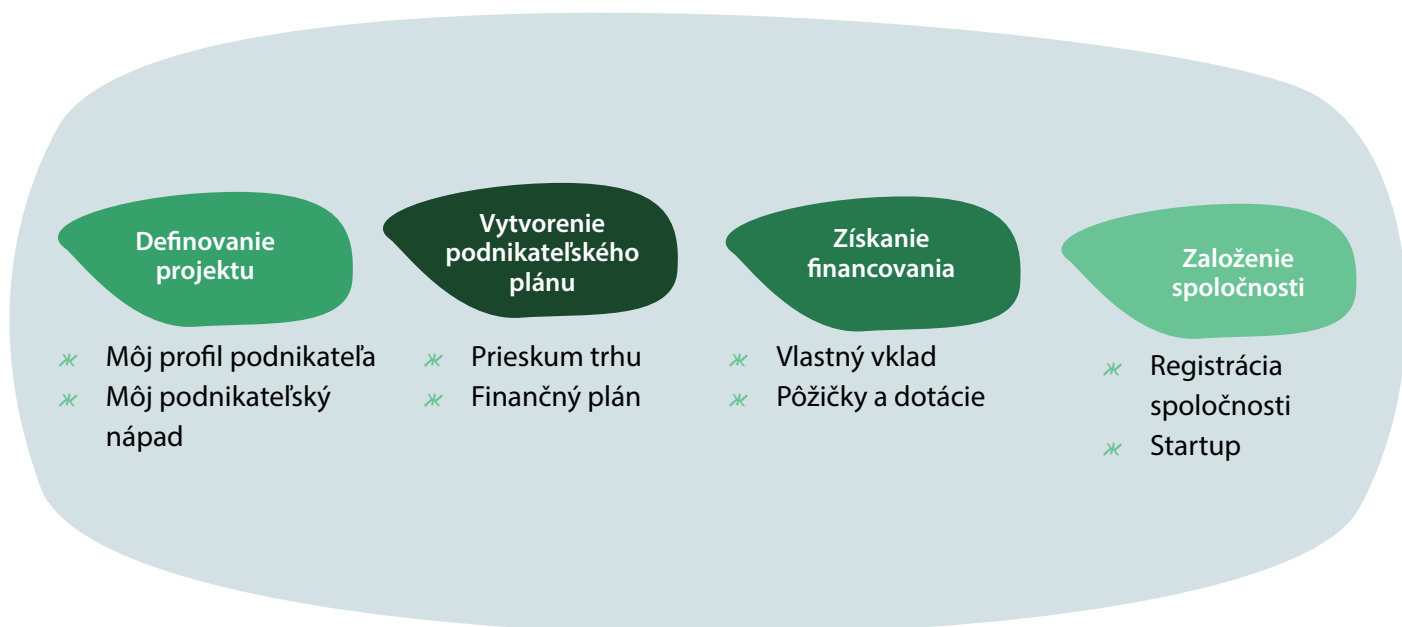
5-2: Základné rady pre začínajúce zelené podniky.

O čo ide?

Založenie podniku je zložitý proces, ktorý by si vyžadoval jednu osobitnú príručku. Cieľom tejto kapitoly preto nie je poskytnúť všetky potrebné rady. Má vás informovať o logike postupu, aby ste získali obraz o tom, čo všetko zahŕňa. Rovnako ako pri ostatných kapitolách, užitočné zdroje a odkazy k tejto téme nájdete na konci tejto príručky.

Hlavné fázy vytvárania podniku

V krátkosti môžeme vytvorenie podniku zhrnúť do 4 krokov, ako ukazuje diagram nižšie.

Definovanie projektu: Slúži na overenie si, či je váš podnikateľský nápad kompatibilný s vaším osobným projektom.

- * **Mój profil podnikateľa:** vaše pohnútky pre podnikanie, vaše aktíva (napr. zručnosti, vlastnosti, skúsenosti), vaše obmedzenia (napr. rodina, zdravie, mobilita, stav, prostredie), silné a slabé stránky, atď.
- * **Mój podnikateľský nápad:** činnosť, produkty alebo služby, základňa cieľových zákazníkov, trh, konkurencia a ďalšie, podľa vašich súčasných vedomostí.

Vytvorenie podnikateľského plánu:

Prieskum trhu: Overujem, či môj projekt spĺňa potreby trhu, a definujem obchodnú stratégiu, produkt, ceny, zákazníkov, distribučné metódy, dodávateľov, konkurenciu, príležitosti, obmedzenia, atď.

- ✳ **Vyhodnotenie finančného plánu:** Rozhodnem, či je môj projekt ziskový a finančne uskutočniteľný.
 - ✳ Meranie ziskovosti projektu, odhad obratu, odhad výdavkov, odhad predpokladaných ziskov a strát a peňažného toku.
 - ✳ Vyhodnotenie potrieb financovania: priestory, vybavenie, vozidlá, práce, atď.
 - ✳ Identifikovanie finančných zdrojov: vlastný vklad, pôžičky, dotácie, atď.
- ✳ **Určenie najvhodnejšieho právneho, fiškálneho a spoločenského rámca pre môj projekt.**

Získanie financovania: So svojim podnikateľským plánom oslovíte investorov, aby ste ich presvedčili, že váš projekt je zaujímavý a prinesie zisk.

Založenie spoločnosti: Po získaní financovania je čas dokončiť registračné formality a začať s činnosťou vašej spoločnosti.

5-3: Námety na vytváranie vlastných zelených podnikov v jednotlivých sektoroch.

O čo ide?

V absolútnom vyjadrení sú príležitosti na vytvorenie podnikania v zelenej ekonomike nekonečné, najmä z dôvodu, že tento sektor má obzvlášť veľký potenciál profitovať z inovatívnych prístupov: nových produktov, nových prístupov. Avšak niektoré povolania a sektory sú vytváraniu podnikov (individuálnych alebo veľkých) naklonené viac, a tak naplňajú ambície tých, ktorí chcú prispieť k udržateľnému rozvoju a byť sami sebe pánmi.

Kým v predchádzajúcich kapitolách ste mohli nájsť informácie o zelených a ekologizačných povolaniach, na tomto mieste vám poskytneme množstvo nápadov na vytvorenie vlastnej činnosti. Nájdete tu aj mnoho zdrojov, ako sú publikácie a stránky špecializované na niektoré krajiny, z ktorých môžete čerpať informácie.

Niekoľko príkladov:

Polnohospodárstvo - chov zvierat:

- ✧ výroba kompostu z potravinového odpadu
- ✧ ekologické zeleninové a ovocné hospodárstvo
- ✧ ekologický chov rýb

Ručné práce:

- ✧ oprava, obnova a opätovný predaj recyklovaných produktov: domácich spotrebičov, telefónov, nábytku
- ✧ výroba a predaj prírodných, netoxických kozmetických výrobkov
- ✧ umývanie áut bez vody
- ✧ ekologické stravovacie služby: z lokálnych produktov a ekologického poľnohospodárstva

Obchod:

- ✧ bezobalový obchod s potravinami, bio a lokálne výrobky
- ✧ odev: predaj noseného oblečenia
- ✧ kníhkupectvo: predaj použitých kníh, hier, hračiek, atď.
- ✧ predaj a oprava bicyklov

Výstavba:

- ✧ výstavba bývania s použitím udržateľných materiálov: dreva, tehliel z nepálenej hlíny, slamy a iných
- ✧ montáž izolačných materiálov pre steny a strechy
- ✧ zariadenie a výstavba energeticky pozitívnych budov

Odpadové hospodárstvo:

- ✧ zber, triedenie a opätovný predaj recyklovateľných materiálov: kovov, plastov, vzácnych kovov (z mobilov a iných)
- ✧ opätovné použitie recyklovaných produktov: obnova atramentových tonerov, atď.

Voda:

- ✧ výroba a predaj čistiacich filtrov z prírodných vlákien: kokos, vlasy, atď.
- ✧ výroba a predaj čističiek pitnej vody

Energia:

- ✧ výroba rastlinného uhlia
- ✧ zber olejov z domácností na účely rafinovania a využitia ako paliva

Priemysel:

- ✧ výroba biologicky rozložiteľných alebo jedlých obalov alebo náčinia, ktoré nahradia jednorazové výrobky z plastov
- ✧ výroba nábytku z triedených alebo recyklovaných materiálov

Služby:

- * zabezpečovanie školení na rozšírenie povedomia o udržateľnom rozvoji
- * environmentálne poradenstvo
- * náučné animácie týkajúce sa povedomia o životnom prostredí
- * animácie workshopov o opravovaní domácich spotrebičov vlastnými silami
- * ekoturizmus

Doprava:

- * spolujazda a služba zdieľanej autodopravy
- * zelené taxi / cyklotaxi
- * donáška bezemisnými vozidlami: nákladné bicykle

Užitočné zdroje ponúkajúce príklady a/alebo podporu:

- * <http://www.jeunes-entrepreneurs-verts.org/>
- * <https://jeclimate.francophonie.org/>
- * <https://www.goodplanet.org/fr/programmes/action-carbone-solidaire/>
- * <http://www.ecostarhub.com/nature-accelerator/>
- * <https://abanangels.org/> African business angel network
- * [https://www.ilo.org/empent/areas/start-and-improve-your-business/WCMS_436192/lang--en/index.htm](https://www.ilo.org/empent/areas/start-and-improve-your-business/WCMS_436192/lang-en/index.htm)
- * [ILO training on green entrepreneurship: \(3316\) Marek Harsdorff Green Entrepreneurship ILO Seminar - YouTube \(https://youtu.be/H6Y4tC6VJHc\)](https://www.ilo.org/empent/areas/start-and-improve-your-business/WCMS_436192/lang-en/index.htm)
- * [Green Business Booklet : wcms_624881.pdf \(ilo.org\) \(https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---ifp_seed/documents/publication/wcms_624881.pdf\)](https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---ifp_seed/documents/publication/wcms_624881.pdf)

6

6. Ako sa môžem pripraviť na svoju budúcnosť v zelenej ekonomike?

6-1: Príprava môjho projektu.

6-2: Tipy pre hľadanie zamestnania.

6-1: Príprava môjho projektu.

O čo ide?

Prvých 5 kapitol tejto príručky malo za cieľ poskytnúť vám prehľad v zelenej ekonomike, príležitostiach, typoch povolanií a zručnostiach. Ak po ich prečítaní stále plánujete kariérne smerovať k týmto povolaniam, v poslednej kapitole vám ponúkame niekoľko tipov, ako si v 6 krokoch vytvoriť stratégiu a implementovať ju:

1. Moje tri vysnené zamestnania:

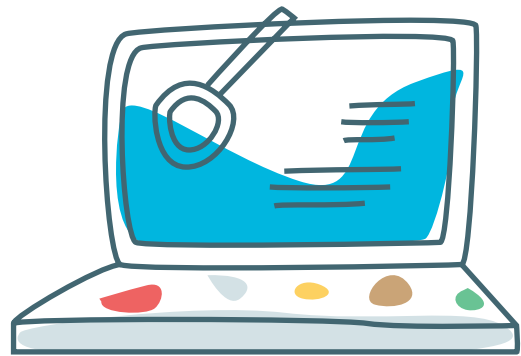
Na základe predchádzajúcich kapitol, vašich vedomostí, rozhovorov s rodinou a ďalších si vytvorte zoznam všetkých zamestnaní, ktoré vás k zelenej ekonomike priťahujú. Potom si vyberte 3, ktoré vás zaujímajú najviac.

2. Kto som?

- * Vytvorte si svoj profesijný portrét. Z profesijného hľadiska identifikujte svoje záujmy, silné stránky, očakávania, zručnosti, hodnoty, možnosti a priority.

3. Skúmam povolania:

- * Skôr než si vyberiete povolanie, ktorému zasväťte niekoľko rokov a možno dokonca aj celý váš kariérny život, je nevyhnutné, aby ste preskúmali všetky jeho aspekty. Je načas preskúmať všetky tri vaše vysnené povolania.
- * **Výskum podkladov:** na internete alebo vo svojej pracovnej agentúre si o každom povolaní zistite informácie týkajúce sa:
 - * požadovanej kvalifikácie a podmienok pre zamestnanie
 - * situácie na pracovnom trhu
 - * pracovných podmienok
 - * hlavných činností
 - * výberových konaní
- * **Prieskum medzi odborníkmi:** toto je jediný spôsob, akým sa môžete priamo oboznámiť so situáciou v tej-ktorej profesii. Stretnite sa s 2 alebo 3 odborníkmi z každého povolania a opýtajte sa ich nasledovné otázky:
 - * Môžete mi opísať váš pracovný deň? Aké sú vaše hlavné činnosti?
 - * Môžete mi popísať vaše pracovné podmienky (pracovný model, pracovný čas atď.)?
 - * Čo sa vám na vašej práci najviac páči?
 - * Čo sa vám páči najmenej?

Ako sa môžem pripraviť na svoju budúcnosť v zelenej ekonomike?

- ✳ Aké zručnosti a vedomosti si vaša práca vyžaduje?
- ✳ Čo by ste poradili niekomu, kto sa chce v súčasnosti presunúť do tejto oblasti?
- ✳ Mohli by ste ma nasmerovať k vašim kolegom, ktorí by tiež boli ochotní odpovedať na moje otázky?

4. Vyberiem si svoje budúce zamestnanie:

- ✳ Po načrtnutí vášho profesijného portrétu a preskúmaní 3 vašich vysnívaných povolání máte všetko, čo potrebujete, aby ste si vybrali. Cieľom je určiť si povolanie, ktoré najviac sedí vášmu profilu, prostrediu a ambíciám.

5. Vyhodnotím svoje potreby v oblasti prípravy:

- ✳ Mám všetky zručnosti (alebo kvalifikáciu) potrebné na vykonávanie mnou zvoleného povolania?
- ✳ Ak nie, budete musieť vyhľadať vzdelávacie organizácie, ktoré vám dokážu pomôcť získať požadované zručnosti. Porovnajte ich a potom si z nich vyberte.

6. Zvolím si svoje budúce postavenie - zamestnanec alebo podnikateľ:

- ✳ Ak plánujete vo vami zvolenej profesii podnikáť, odporúčame vám vrátiť sa ku kapitole 5 tejto príručky, ktorá sa venuje udržateľnému podnikaniu, a vo vašej lokalite identifikovať organizácie, ktoré by vám mohli poskytnúť podporu.
- ✳ Ak chcete vaše budúce povolanie vykonávať ako zamestnanec, budete si po absolvovaní požadovaných školení musieť ďalej pripraviť vašu stratégiu hľadania zamestnania.

6-2: Tipy pre hľadanie zamestnania.

O čo ide?

Ak máte vo voľbe vášho povolania jasno a máte zručnosti potrebné na jeho priame vykonávanie, môžete sa pustiť do hľadania zamestnania. Budete potom musieť uplatniť klasické prístupy:

- ✳ vytvorte si svoje nástroje: životopis, motivačné listy, techniky pre pracovný pohovor, atď.
- ✳ určite si oblasť, v ktorej chcete pôsobiť
- ✳ vyberte spoločnosti, ktoré budete kontaktovať
- ✳ vytvorte si stratégiu výskumu s využitím všetkých vhodných nástrojov, vrátane internetu, sociálnych sietí a "budovania zelených sietí", atď.

"Budovanie zelených sietí":

Ako uvádzajú predchádzajúce kapitoly, zelená ekonomika je predmetom mnohých iniciatív na globálnej, národnej alebo lokálnej úrovni. Tieto iniciatívy inštitúcií alebo jednotlivcov vytvárajú neustály pohyb, ktorý prispieva k vzniku nových projektov, podnikov, a tým aj nových pracovných miest. Pre uchádzača o zelené pracovné miesto, ako aj pre začínajúcich podnikateľov, je dôležité a užitočné budovať si zelené siete. To znamená stretávať sa s miestnymi subjektmi zelenej ekonomiky, prezentovať sa a sledovať rôzne iniciatívy a projekty.

Dôležité:

Pri príprave vášho projektu, opísanej vyššie v 6 krokoch, alebo pri organizácii vášho hľadania zamestnania vám pomôžu príručky ILO, v ktorých nájdete podrobné informácie a ktoré sa dajú zadarmo stiahnuť v digitálnej forme na webovom sídle ILO (príručky sú dostupné v anglickom, španielskom, francúzskom a arabskom jazyku, pozn. prekladateľa).

Zdroje použité v tejto príručke

- ✳ United Nations: What is climate change?
<https://www.un.org/fr/climatechange/what-is-climate-change>
- ✳ ILO: What is green employment?
https://www.ilo.org/global/topics/green-jobs/news/WCMS_325251/lang--fr/index.htm
- ✳ ILO: Skills required for green jobs:
https://www.ilo.org/skills/projects/WCMS_141062/lang--fr/index.htm
- ✳ ILO: ILO's Green Jobs Agenda :
https://www.ilo.org/global/topics/green-jobs/WCMS_344815/lang--fr/index.htm
- ✳ ILO : Frequently Asked Questions on Green Jobs:
https://www.ilo.org/global/topics/green-jobs/WCMS_214247_FR/lang--fr/index.htm
- ✳ National Observatory of Jobs and Professions of the Green Economy:
<https://www.ecologie.gouv.fr/observatoire-national-des-emplois-et-metiers-leconomie-verte>
- ✳ OECD: Agriculture and the Environment :
<https://www.oecd.org/fr/agriculture/sujets/agriculture-et-environnement/#:~:text=Ses%20effets%20n%C3%A9gatifs%20sont%20graves,att%C3%A9nuent%20les%20risques%20d%27inondation.>
- ✳ OECD: Moving Heavy Industry Towards Sustainable Production: :
<https://www.oecd-ilibrary.org/sites/5d193312-fr/index.html?itemId=/content/component/5d193312-fr>
- ✳ FAO : Reducing the impact of fisheries on ecosystems:
<https://www.fao.org/responsible-fishing/background/reducing-impact-ecosystems/fr/>
- ✳ CIDJ : Directory of trades:
<https://www.cidj.com/orientation-metiers>
- ✳ Vocabulary of sustainable development 2015 Terms, expressions and definitions published in the Official Journal Prime Minister Commission for the enrichment of the French language
<https://www.culture.gouv.fr/Thematiques/Langue-francaise-et-langues-de-France/Nos-missions/Developper-et-enrichir-la-langue-francaise/Enrichissement-de-la-langue-francaise-toutes-nos-publications/Vocabulaire-du-developpement-durable-2015>
- ✳ ILO: Frequently Asked Questions on Just Transition:
https://www.ilo.org/global/topics/green-jobs/WCMS_824705/lang--fr/index.htm
- ✳ ILO : A Green and Job-Creating Economy:
https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_638147.pdf
- ✳ ILO: Green jobs for young people:
https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_638147.pdf
- ✳ ILO: Fostering a Green Entrepreneurial Ecosystem for Youth:
<https://www.youthforesight.org/resource-details/Publications/466>

Podakovanie

Podakovanie patrí všetkým kolegom z ILO, ktorí prispeli k dokončeniu tejto príručky. Obzvlášť si ho zaslúžia:

- * Amaal BANI AWWAD, ILO Ammán, Jordánsko
- * Hae Kyeung CHUN, SKILLS
- * Mariela DYRBERG, EMPLAB
- * Moustapha Kamal GUEYE, Vedúci kancelárie GREEN JOBS
- * Tahmina MAHMUD, GREEN JOBS
- * Pedro MORENO DA FONSECA, SKILLS
- * Michael MWASIKAKATA, Vedúci kancelárie SERVICES
- * Anna-Karin PALM OLSSON, SERVICES
- * Felix WEIDENKAFF, ILO Bangkok, Thajsko
- * Lena Xinyu YAN, YOUTH.

Čo je ILO?

Medzinárodná organizácia práce je prvou špecializovanou agentúrou Spojených národov (OSN). Bola založená v roku 1919.

ILO spája predstaviteľov vlád, zamestnávateľov a pracujúcich zo 187 členských štátov s cieľom určiť medzinárodné štandardy, vytvoriť politiky a vytvárať programy na podporu sociálnej spravodlivosti a dôstojnej práce pre všetky ženy a mužov na celom svete.

Profesijný život je často krivolakou a hrboľatou cestou. Prvý krok, ktorým je prechod zo školy do práce, býva neraz zložitý. Ekonomické prostredie, vývoj povolania či ambície jednotlivca bývajú premenlivé, a preto je náročné udržať si jedno pracovné miesto počas celého života. Život sa skladá z tranzícií, ktoré treba zvládnuť. Vo svojej správe Budúcnosť práce z roku 2019 volá ILO po „väčších investíciách do inštitúcií, politik a stratégií, ktoré budú ľudí podporovať pri ich budúcich profesijných tranzíciách“.

Séria príručiek „Vytváranie si pracovnej budúcnosti“, ktorú vypracovala ILO, ponúka praktické funkčné nástroje na podporu riadenia profesijnej tranzície pre každého. Táto príručka je treťou z tejto série. Ďalšie publikácie z tejto série:

- ✳ **How do I choose my future job?** Practical guide: [How to choose my future profession? Step-by-step guide for job seekers \(ilo.org\)](https://www.ilo.org/emppolicy/pubs/WCMS_800646/lang--en/index.htm)
(Ako si vybrať budúce zamestnanie? Praktická príručka: Ako si vybrať budúce zamestnanie?)
(https://www.ilo.org/emppolicy/pubs/WCMS_800646/lang--en/index.htm)

- ✳ **How do I organize my job search?** [Practical Guide: How do I organize my job search? A step-by-step guide for job seekers and those who accompany them \(ilo.org\)](https://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/publications/WCMS_829530/lang--en/index.htm)
(Ako viesť hľadanie zamestnania? Praktická príručka: Ako viesť hľadanie zamestnania?
Kroky k nájdeniu zamestnania pre uchádzačov o zamestnanie a tých, ktorí ich sprevádzajú.)
(https://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/publications/WCMS_829530/lang--en/index.htm)

Čo sú opatrenia ILO proti zmene klímy?

ILO pracuje na zelených pracovných miestach už mnoho rokov. V roku 2007 na Medzinárodnej konferencii práce generálny riaditeľ ILO vo svojej správe zdôraznil, že podpora spoločensky spravodlivej tranzície k zeleným pracovným miestam je kľúčovou pracovnou oblasťou ILO. V marci 2009 generálny riaditeľ povedal, že je načase pohnúť sa smerom k ekonomike s vysokou zamestnanosťou a nízkou uhlíkovou stopou. Zelené pracovné miesta so sebou prinášajú prísľub trojakého úžitku: udržateľných podnikov, znižovania miery chudoby a obnovy ekonomiky orientovanej na pracovné miesta. Predstavil tiež prezentačný dokument prvého Programu zelených pracovných miest. Odvtedy ILO pokračuje v investovaní do tejto oblasti. Participuje na medzinárodnej práci a samitoch a v roku 2015 sa podieľala na spustení programu „Zelená iniciatíva“, ako súčasť záväzku ILO smerom k udržateľnému rozvoju. Jej hlavným cieľom je poskytovať podporu krajinám pri vytváraní veľkého množstva kvalitnejších zelených pracovných miest.

Jedným z možných opatrení je vytváranie vedomostí. To zahŕňa vytváranie vlajkových správ a príručiek, ako aj globálnych, regionálnych, národných a sektorových štúdií o prepojeniach medzi pracovnými a environmentálnymi otázkami. Umožňuje to podporovať zdieľanie vedomostí medzi krajinami v záujme projektového rozvoja.

V roku 2015 svetoví lídri pod vedením OSN prijali 17 cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj (SDGs), ktoré majú za cieľ ukončiť chudobu, chrániť planétu a zabezpečiť prosperitu pre všetkých. V tom istom roku 195 prítomných krajín prijalo Parížsku dohodu ako záver Konferencie o klimatickej zmene (COP 21).

Vďaka sformulovaniu Programu zelených pracovných miest začala ILO podporovať štáty sveta v záujme environmentálne udržateľného spoločensko ekonomického rozvoja. Tento program napomáha vytváraniu zelených pracovných miest po celom svete ako prostriedku k vytvoreniu dôstojných pracovných miest a možností zárobku so zníženým vplyvom na životné prostredie a k vysporiadaniu sa s klimatickými zmenami a nedostatkom zdrojov.

Za posledných 30 rokov sa koncept zelených pracovných miest stal medzinárodnou agendou. Prostredníctvom programu Zelené pracovné miesta ILO hrdo vedie svet smerom k zelenším a dôstojnejším pracovným miestam.

Prečítajte si:

Guiding Principles for a Just Transition to Environmentally Sustainable Economies and Societies for All (ilo.org)

euro | guidance

